

**ČTRNÁCTÁ ZPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY O PLNĚNÍ
EVROPSKÉHO ZÁKONÍKU SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ**
(detailní)

za období od 1. července 2015 do 30. června 2016

ODDÍL I.

Seznam právních předpisů:

Část II – Zdravotní péče

- zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování
- zákon č. 285/2002 Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů (transplantační zákon), ve znění pozdějších předpisů

Část III – Dávky v nemoci

- zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Část IV – Dávky v nezaměstnanosti

- zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Část V – Starobní důchod

- zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

Část VII – Rodinné dávky

- zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Část VIII – Dávky v mateřství

- zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Část IX – Invalidní důchod

- zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míra poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity

Část X – Pozůstalostní důchody

- zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

ODDÍL II.

Aplikace Zákoníku

Čl. 10 Ústavy ČR stanoví, že vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.

Článek 2 – přijatá ustanovení

Česká republika přijala povinnosti vyplývající z následujících částí:

Část II	-	Zdravotní péče
Část III	-	Dávky v nemoci
Část IV	-	Dávky v nezaměstnanosti
Část V	-	Starobní důchod
Část VII	-	Rodinné dávky
Část VIII	-	Dávky v mateřství
Část IX	-	Invalidní důchod
Část X	-	Pozůstalostní důchody

Článek 6 – Soustavy dobrovolného pojištění

Ve zprávě není brána v úvahu ochrana vyplývající z dobrovolného pojištění.

Části XI – XII

Otázky k článkům 65 až 68 jsou zodpovězeny v rámci příslušné části formuláře.

Obecné poznámky týkající se výpočtů dávek:

V roce 2015 byla průměrná hrubá měsíční mzda **kvalifikovaného dělníka 25 932 Kč** a podle výsledků šetření mělo cca 52 % ekonomicky aktivních mzdu nižší než je uvedená částka. Mzda kvalifikovaného dělníka odpovídá mzdě soustružníka kovů – seřizovač a obsluha – podle CZ-ISCO 72231. V roce 2015 byla průměrná hrubá měsíční mzda **nekvalifikovaného dělníka 19 521 Kč** [podle CZ-ISCO 93291 – manipulační dělník v průmyslu (ve výrobě)].

Informační systém o průměrném výdělku je výběrové statistické šetření Ministerstva práce a sociálních věcí, které je každoročně zařazováno do programu statistických zjišťování Českého statistického úřadu a jako mzdové šetření s pravidelnou periodicitou monitoruje mzdovou úroveň jednotlivých profesí v České republice podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO. U jednotlivých zaměstnanců vybraných ekonomických subjektů se zjišťuje průměrný hodinový výdělek vypočtený pro náhrady mzdy pro pracovní právní účely podle § 351 a násl. zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“). Šetření umožňuje sledovat i výši a strukturu měsíční hrubé mzdy, která ukazuje průměrnou mzdovou úroveň od počátku roku do konce aktuálního období.

Vzhledem k tomu, že v ČR sociální dávky nepodléhají dani (s výjimkou částek důchodů přesahujících 356 400 Kč za rok, které jsou zahrnovány do základu daně z příjmu), a neodvádí se z nich pojistné na zdravotní ani sociální pojištění, je možné počítat podíly

dávek k čisté mzdě. Pro důchody a nemocenské se nezohledňovala finanční částka ročního vyúčtování slevy na dani za manželku s příjmem do 68 tis. Kč ročně. Čistá měsíční mzda kvalifikovaného dělníka byla 19 938 Kč a čistá měsíční mzda kvalifikovaného dělníka se dvěma dětmi byla 22 372 Kč.

Vypočtená daň z příjmů byla snížena o slevu na dani v částce 2 070 Kč na poplatníka a daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti 2 x 1 117 Kč. Přídavky na dvě děti ve věku od 6 do 15 let činí 1 220 (610 x 2) Kč.

- Míra dávek se neliší mezi regiony (nevyužívá se článek 65 odstavec 8).
- Průměrný meziroční index cenové inflace v roce 2015 byl 100,3 %.
- Meziroční index průměrné nominální mzdy v národním hospodářství v roce 2015 představoval 102,7 %.

Článek 69 – Právo na odvolání

Dávky nemocenského pojištění

Proti rozhodnutí příslušné okresní správy sociálního zabezpečení o zamítnutí nároku na dávku nemocenského pojištění (dávku v nemoci a dávku v mateřství), o výši této dávky, jejím snížení, odnětí nebo o zastavení její výplaty podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon o nemocenském pojištění) má pojištěnec právo na podání odvolání. O odvolání rozhoduje nadřízený orgán, kterým je Česká správa sociálního zabezpečení. Řízení v prvním stupni a odvolací řízení upravuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Proti rozhodnutí odvolacího orgánu může pojištěnec podat žalobu k příslušnému krajskému soudu (podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní).

Dávky důchodového pojištění

Od 1. 1. 2010 lze proti rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení ve věcech důchodového pojištění vznést písemnou námitku, jakožto řádný opravný prostředek podle zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o organizaci“), a to ve lhůtě 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí účastníku řízení. O námitkách rozhoduje orgán sociálního zabezpečení, který rozhodnutí vydal. Řízení však musí být vedeno odděleně od rozhodování orgánu sociálního zabezpečení v prvním stupni; nemohou se na něm podílet ani v něm rozhodovat osoby, které se účastnily řízení o vydání napadeného rozhodnutí. Proti rozhodnutí o námitkách může pojištěnec podat žalobu k příslušnému krajskému soudu (podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní).

Ze soudního přezkumu jsou vyloučena rozhodnutí, která jsou podkladem pro rozhodnutí o důchodu z důchodového pojištění. Soud přezkoumá takové rozhodnutí jen při rozhodování o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o důchodu.

Dávky v nezaměstnanosti

Uchazeč o zaměstnání se může proti rozhodnutí krajské pobočky Úřadu práce České republiky (dále jen „Úřad práce“) o vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání, o zastavení výplaty podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci, o snížení nebo zastavení výplaty podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci odvolat u krajské pobočky Úřadu práce v rámci správního řízení. Odvolacím správním orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Rodinné dávky

Rozhodnutí o rodinných dávkách vydávají ve správním řízení krajské pobočky Úřadu práce. Odvolacím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Správní řízení upravuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Rozhodnutí správních orgánů mohou být předmětem soudního přezkumu.

Článek 70 – Náklady na dávky

Náklady na poskytované dávky v nezaměstnanosti jsou hrazeny z příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti vybírá společně s pojistným na důchodové zabezpečení Česká správa sociálního zabezpečení od poplatníků (tj. od zaměstnanců prostřednictvím jejich zaměstnavatelů a s pojistným od zaměstnavatelů). Příspěvek je odváděn do státního rozpočtu a zpětně ze státního rozpočtu jsou náklady na dávky v nezaměstnanosti zahrnuty do rozpočtové kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí a jeho prostřednictvím distribuovány na jednotlivé krajské pobočky Úřadu práce.

Celkové příjmy za rok 2015¹

- důchodové pojištění.....351 805 223 tis. Kč
- nemocenské pojištění27 141 478 tis. Kč
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.....15 118 349 tis. Kč

Celkové výdaje za rok 2015²

- důchodové pojištění.....385 519 643 tis. Kč
- nemocenské pojištění24 109 948 tis. Kč
- na výplatu podpory v nezaměstnanosti 8 303 370 tis. Kč

Článek 71

Správa a výplata dávek v nezaměstnanosti jsou v rukou státních orgánů. O podpoře v nezaměstnanosti rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce. Proti tomuto rozhodnutí je možné podat odvolání ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí, a to v souladu s poučením v rozhodnutí uvedeném. O odvolání pak bude rozhodovat odvolací správní orgán, kterým je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Nemocenské a důchodové pojištění je spravované správními orgány.

Článek 74

Celkový průměrný počet zaměstnanců v roce 2015 byl 4 348 261 osob. Zahrneme-li do počtu chráněných osob rovněž osoby samostatně výdělečně činné (nemocensky pojištěné), pak celkový počet činí 4 437 887 osob.

Celkový počet důchodově pojištěných zaměstnanců4 348 261 osob
OSVČ důchodově pojištěné (průměr za rok 2014)..... 677 359 osob
nemocensky pojištěné..... 89 626 osob

¹ Zdroj: Státní závěrečný účet za kapitolu MPSV ČR za rok 2015

² Zdroj: Státní závěrečný účet za kapitolu MPSV ČR za rok 2015.

ODDÍL III.

Správa a výplata dávek státní sociální podpory (rodinné dávky) je kompetenci státních orgánů. V prvním stupni řízení je to Úřad práce ČR (krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu), ve druhém stupni řízení je to Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Okruh účastníků řízení je stanoven odchylně od správního řádu, podle kterého se obecně postupuje.

Podle § 68c zákona o státní sociální podpoře, jsou účastníky řízení o dávku:

- a) oprávněná osoba
- b) příjemce dávky (oprávněná osoba nebo zákonný zástupce oprávněné osoby, osoba, které byla nezletilá osoba svěřena do péče dle rozhodnutí příslušného orgánu, osoba, která má nezletilou osobu v přímém zaopatření, ústav, je-li nezletilá oprávněná osoba v zaopatření tohoto ústavu.)
- c) osoba posuzovaná společně s oprávněnou osobou
- d) fyzická nebo právnická osoba – zvláštní příjemce (podmínky upravuje § 59 zákona o státní sociální podpoře).

O podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při rekvalifikaci rozhoduje Úřad práce (§ 39 odst. 3 a § 40 odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění).

Rozhodujícím orgánem na úseku nemocenského pojištění (a dávek v mateřství) je okresní správa sociálního zabezpečení, která provádí nemocenské pojištění nebo poskytuje dávky nemocenského pojištění. Dávky nemocenského pojištění vyplácí okresní správa sociálního zabezpečení nejpozději ve lhůtě do jednoho měsíce následujícího po dni, ve kterém byly kompletní podklady pro výplatu dávek doručeny okresní správě sociálního zabezpečení.

Zabezpečení zaměstnance v případě vzniku dočasné pracovní neschopnosti zajišťuje zaměstnavatel (§ 192 zákoníku práce), který zaměstnanci vyplácí náhradu mzdy/platu po dobu prvních 14 kalendářních dní dočasné pracovní neschopnosti za dny, které jsou jeho pracovními dny (plánované směny), a za svátky, za které zaměstnanci přísluší náhrada mzdy podle § 115 odst. 3 zákoníku práce nebo se mu plat nekrátí (§ 135 odst. 1 zákoníku práce), pokud v těchto jednotlivých dnech splňuje podmínky nároku na výplatu nemocenského podle zákona o nemocenském pojištění a pokud pracovní poměr trvá, ne však déle než do dne vyčerpání podpůrní doby určené pro výplatu nemocenského podle § 26 a násl. zákona o nemocenském pojištění.

Odpovědnými orgány při provádění **důchodového pojištění** jsou Česká správa sociálního zabezpečení, která rozhoduje o dávkách důchodového pojištění a vyplácí je, a okresní správa sociálního zabezpečení, které mají rozhodovací pravomoc, pouze pokud jde o podkladové otázky pro poskytování důchodů, sepisují s pojištěnci žádosti o přiznání důchodu a posuzují invaliditu. V rámci důchodového pojištění jsou některé povinnosti ukládány i zaměstnavatelům. Jedná se zejména o povinnost vést a každoročně předkládat České správě sociálního zabezpečení tzv. evidenční listy důchodového pojištění, které obsahují údaje o době pojištění a vyměřovacím základu, ze kterého bylo odvedeno pojistné u každého zaměstnance účastného na důchodovém pojištění za daný rok.

ODDÍL IV.

Zásadní otázky týkající se aplikace příslušných částí Zákoníku nebyly českými soudy řešeny.

ODDÍL V.

Přijatá ustanovení Zákoníku jsou zohledňována při procesu posuzování připravovaných právních úprav oblastí, na které dopadají ustanovení Zákoníku tak, aby právní úprava byla v souladu s požadavky Zákoníku.

Kontrolní orgány v předchozích závěrech konstatovaly, že Česká republika plní závazky vyplývající z Evropského zákoníku sociálního zabezpečení.

ČÁST II – ZDRAVOTNÍ PÉČE

Článek 7

Právo na zdravotní péči bez přímé úhrady je zakotveno v Listině základních práv a svobod, která je ústavním zákonem, a v zákoně č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění (dále jen „zákon o veřejném zdravotním pojištění“). Podle zákona o veřejném zdravotním pojištění má na zdravotní péči bez přímé úhrady nárok každý pojištěnec při jakémkoliv onemocnění či úrazu bez ohledu na jeho příčinu. To samé platí i pro těhotenství, porod a jeho následky.

Článek 8

Zákon o veřejném zdravotním pojištění podrobně definuje rozsah zdravotní péče, která je z veřejného zdravotního pojištění hrazena, tj. rozsah krytých sociálních událostí ve smyslu tohoto článku. Jedná se mj. o péči preventivní, dispenzární (při dlouhodobém onemocnění), diagnostickou, léčebnou, lékárenskou, klinicko-farmaceutickou, léčebně rehabilitační, posudkovou, ošetrovatelskou, paliativní a další. Hrazená zdravotní péče dále zahrnuje mj. poskytování léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely, zdravotnických prostředků a stomatologických výrobků. Rozsah hrazené zdravotní péče zajišťuje ochranu, znovunabytí i zlepšení zdraví chráněných osob, jakož i jejich pracovní schopnosti a schopnosti uspokojovat osobní potřeby.

Článek 9

A.
Česká republika (dále jen „ČR“) se odvolává na písm. c).

B.
Okruh chráněných osob je vymezen v § 2 zákona o veřejném zdravotním pojištění.

Podle tohoto zákona jsou zdravotně pojištěny všechny osoby, které mají trvalý pobyt na území ČR, a osoby, které na území ČR nemají trvalý pobyt, ale jsou zaměstnanci zaměstnavatele se sídlem či trvalým pobytem na území ČR. V systému českého veřejného zdravotního pojištění neexistuje tzv. odvozený nárok na účast v tomto systému veřejného zdravotního pojištění.

ČR se také musí řídit přímo použitelnými předpisy EU v oblasti koordinace systémů sociálního zabezpečení, což znamená, že českého systému veřejného zdravotního pojištění jsou účastny i osoby, pro které je ČR příslušná na základě tzv. koordinačních nařízení [tedy nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, nařízení č. 987/2009 a č. 1231/2010].

Dále jsou v systému veřejného zdravotního pojištění účastny i osoby ze zemí mimo EU, Evropský hospodářský prostor a Švýcarsko, stanoví-li tak mezinárodní smlouva v oblasti sociálního zabezpečení, jíž je ČR vázána.

C.
Statistické informace:

- A. Počet chráněných osob: 10 421 308 osob (průměrný počet pojištěnců za rok 2015)
- B. Počet obyvatel: 10 553 843 osob (k 31. 12. 2015)
- C. 98,74 %

D.

Ženy na mateřské a rodičovské dovolené a nezaopatřené děti spadají do kategorie chráněných osob, které mají právo na lékařskou péči podle článku 10. V České republice ovšem primárně neexistuje odvozený nárok na věcné dávky. Ženy a děti spadající do osobního rozsahu veřejného zdravotního pojištění mají nárok na lékařskou péči podle zákona.

E.

Česká republika se neodvolává na článek 6 ohledně dobrovolného pojištění. Toto pojištění se v ČR neaplikuje.

Článek 10

A.

Rozsah poskytovaných hrazených zdravotních služeb v rámci českého veřejného zdravotního pojištění je vymezen v části páté zákona o veřejném zdravotním pojištění. Dávky zahrnují péči poskytovanou praktickými lékaři, včetně návštěv v bytě, péči poskytovanou odbornými lékaři osobám hospitalizovaným, osobám do nemocnic docházejícím i mimo nemocnici, poskytování základních léčebných přípravků na předpis, péči před, při a po porodu poskytovanou lékařem a hospitalizaci. Na pojištěnci (příjemci zdravotních služeb) se požaduje, aby uhradil tzv. regulační poplatek. Výši regulačního poplatku - lze nalézt v § 16a zákona o veřejném zdravotním pojištění.

B.

Podle § 16a odst. 1 zákona platí, že pojištěnec, anebo za něj jeho zákonný zástupce, je povinen hradit poskytovateli služeb regulační poplatek ve výši 90 Kč za využití lékařské pohotovostní služby nebo pohotovostní služby v oboru zubní lékařství (dále jen „pohotovostní služba“). Tento regulační poplatek se neplatí v případě, jde-li o pojištěnce umístěné v dětských domovech pro děti do 3 let věku, ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy nebo umístěné k výkonu ústavní výchovy v domovech pro osoby se zdravotním postižením nebo jde-li o pojištěnce umístěné na základě rozhodnutí soudu v zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc, svěřené do pěstounské péče, poručnické péče nebo péče jiné osoby podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Dále jde-li o pojištěnce, který se prokáže rozhodnutím, oznámením nebo potvrzením vydaným orgánem pomoci v hmotné nouzi o dávce, která je mu poskytována podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ne starším 30 dnů. Zároveň jde-li o pojištěnce, kterému jsou podle § 48 až 50 a § 52 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, poskytovány pobytové sociální služby v domovech pro osoby se zdravotním postižením, v domovech pro seniory nebo v domovech se zvláštním režimem nebo ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče, pokud u tohoto pojištěnce po úhradě za ubytování a stravu činí stanovený zůstatek ve výši aspoň 15 % jeho příjmu méně než 800 Kč nebo pokud nemá žádný příjem. Dále také pokud v rámci pohotovostní služby ošetřující lékař shledal, že stav pojištěnce vyžaduje hospitalizaci.

C.

V případě těhotenství, porodu a jeho následků je vyžadována spoluúčast v podobě regulačního poplatku ve výši 90 Kč za využití pohotovostní služby, pokud k tomu dojde, shodně s postupem uvedeným výše v bodě B.

D.

Zákon o veřejném zdravotním pojištění podrobně definuje rozsah zdravotní péče, která je z veřejného zdravotního pojištění hrazena (viz čl. 8). Lze tedy mít za to, že rozsah hrazené zdravotní péče zajišťuje ochranu, znovunabytí i zlepšení zdraví chráněných osob, jakož i jejich pracovní schopnosti a schopnosti uspokojovat osobní potřeby tak, jak je vyžadováno odstavcem 3. tohoto článku.

Stát a zdravotní pojišťovny, které jsou v České republice veřejnoprávními institucemi, přijímají opatření k tomu, aby zdravotní péče hrazená z veřejného zdravotního pojištění byla dostupná širokému okruhu osob. V České republice není stanovený finanční limit, pokud jde o cenu péče, kterou může pojištěnec čerpat za určité časové období. Nejsou zavedeny tzv. karenční doby, pojištěnec tak má nárok na plný rozsah hrazené zdravotní péče od prvního dne pojištění. Neexistují časová omezení, pokud jde o délku čerpání zdravotní péče, dokud zdravotní pojištění trvá. Zdravotní pojištění nemůže být ukončeno ze strany zdravotní pojišťovny, pokud nenastane nějaká ze skutečností předvídaných zákonem (ukončení trvalého pobytu v ČR).

Zdravotní pojišťovny organizují a financují preventivní programy pro své pojištěnce, kterými se snaží motivovat k prevenci a zdravému životnímu stylu s cílem zlepšovat zdravotní stav pojištěnců a zároveň snížit i výdaje na zdravotní péči. V roce 2015 probíhal ve spolupráci Ministerstva zdravotnictví a zdravotních pojišťoven již dříve zahájený program adresného zvaní ke screeningu nádorových onemocnění. V rámci tohoto programu byly vytipovaným věkovým skupinám pojištěnců zasilány adresné pozvánky k screeningovému vyšetření zaměřenému na zjištění případného výskytu nádorových onemocnění, která jsou v dané skupině riziková.

Článek 11

V České republice není uplatňována kvalifikační doba, po kterou by musela osoba být zdravotně pojištěna, aby získala přístup k hrazené zdravotní péči. Od prvního dne účasti na veřejném zdravotním pojištění má každý pojištěnec v případě kryté sociální události nárok na plný rozsah hrazených zdravotních služeb, bez ohledu na dobu trvání pojištění a bez ohledu na výši pojistného, kterou platí. Lze konstatovat, že systém veřejného zdravotního pojištění v ČR je založen na vysoké míře solidarity, která se promítá i v tomto směru.

Článek 12

Dávky uvedené v článku 10 jsou poskytovány po celou dobu trvání sociální události, bez časového omezení, pouze za předpokladu, že pojištění dané osoby trvá.

ČÁST III – DÁVKY V NEMOCI

Článek 13 a 14

Nemocenské náleží zaměstnanci, který je podle zákona o nemocenském pojištění uznán dočasně práce neschopným, trvá-li jeho dočasná pracovní neschopnost déle než 14 kalendářních dnů. V době prvních 14 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti přísluší zaměstnanci podle zákoníku práce náhrada mzdy nebo platu, kterou vyplácí zaměstnancům zaměstnavatelé.

Okruh nemocensky pojištěných osob vymezuje zákon o nemocenském pojištění. Těmi jsou, při splnění podmínek pro účast na nemocenském pojištění, zaměstnanci v pracovním poměru, zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce, dohody o pracovní činnosti, soudci, dobrovolní pracovníci pečovatelské služby, společníci a jednatele společnosti s ručením omezeným, ředitelé obecně prospěšné společnosti, členové kolektivních orgánů právnické osoby, prokuristé, likvidátoři, aj. Nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných je dobrovolné.

Od 1. 1. 2012 se rozšířil okruh nemocensky pojištěných zaměstnanců mimo jiné o zaměstnance činné na základě dohody o provedení práce, kteří jsou účastni nemocenského pojištění jen tehdy, pokud vykonávají činnost na území České republiky a dosáhnou v kalendářním měsíci, v němž dohoda trvá, příjmu alespoň ve výši 10 001 Kč. Zaměstnanec je účasten nemocenského pojištění také tehdy, jestliže vykonával v kalendářním měsíci u jednoho zaměstnavatele více dohod o provedení práce a součet příjmů z těchto dohod dosáhl v kalendářním měsíci částku vyšší než 10 000 Kč.

Od 1. 1. 2014 se rozšířil okruh pojištěnců tak, že jsou pojištěni zpravidla³ všichni, kteří platí daně ze závislé činnosti.

Článek 15

A.

Česká republika se odvolává na písm. a).

B.

Neaplikuje se.

³ Účast na nemocenském a důchodovém pojištění vzniká zaměstnanci automaticky, pokud **sjednaná** částka započitatelného příjmu z tohoto zaměstnání za kalendářní měsíc **činí aspoň 2 500 Kč**.

Za zaměstnání malého rozsahu, tj. zaměstnání, v němž byl sjednán započitatelný příjem v nižší částce než 2 500 Kč měsíčně nebo příjem nebyl sjednán vůbec, je zaměstnanec účasten nemocenského a důchodového pojištění jen v těch kalendářních měsících (po dobu trvání tohoto zaměstnání), do nichž mu byl zúčtován započitatelný příjem ve výši alespoň 2 500 Kč.

Zaměstnanec činný na základě sjednané dohody o provedení práce (DPP) je účasten nemocenského a důchodového pojištění jen v těch kalendářních měsících po dobu trvání této dohody, do nichž mu byl zúčtován započitatelný příjem v částce vyšší než 10 000 Kč; účast na pojištění se u něj sleduje měsíčně. To znamená, že např. z příjmu z DPP v částce 9 000 Kč se odvede daň, ale pojistné nikoli, a účast na pojištění nevznikla. Obdobně je tomu tak i u zaměstnání malého rozsahu.

C.

Statistické informace:

A. Počet chráněných zaměstnanců:	4 348 261 osob
Počet chráněných osob samostatně výdělečně činných:	89 626 osob
B. Celkový počet zaměstnanců:	4 348 261 osob
C. 100 %	

D. Česká republika se neodvolává na článek 6 ohledně dobrovolného pojištění.

Článek 16

A.

Česká republika se odvolává na ustanovení čl. 65.

Hlava I

A. Pravidla pro výpočet dávek při dočasné pracovní neschopnosti:

a) náhrada mzdy nebo platu, kterou vyplácí zaměstnancům zaměstnavatelé

1. Náleží za pracovní dny, a to pouze za prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti.
2. Rozhodným obdobím pro stanovení průměrného výdělku je předchozí ukončené čtvrtletí.
3. Výše se stanoví z průměrného hodinového výdělku, který se redukuje obdobným způsobem jako vyměřovací základ pro nemocenské.
4. Procentní sazba je stejná jako u nemocenského (60 % redukovaného průměrného výdělku).
5. Za první tři pracovní dny trvání dočasné pracovní neschopnosti náhrada mzdy nebo platu nenáleží (karenční doba), avšak je možné se dohodnout se zaměstnancem nebo v kolektivní smlouvě nebo stanovit vnitřním předpisem, že náhrada mzdy nebo platu bude poskytována i za první 3 dny dočasné pracovní neschopnosti.
6. Denní výše náhrady mzdy nebo platu od čtvrtého pracovního dne dočasné pracovní neschopnosti odpovídá výši nemocenského od 15. kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti (tj. 60 % z denního vyměřovacího základu).

b) nemocenské

1. Náleží za kalendářní dny, a to od 15. kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti.
2. Rozhodným obdobím pro stanovení průměrného výdělku je zpravidla⁴ 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém vznikla dočasná pracovní neschopnost.
3. Denní vyměřovací základ je započitatelný příjem dělený počtem kalendářních dnů rozhodného období (některé dny se nezahrnují, aby nedocházelo

⁴ Rozhodné období upravuje § 18 odst. 3 – 6 zákona o nemocenském pojištění, kde jsou uvedeny všechny varianty, např. situace, kdy zaměstnání trvalo kratší dobu než 12 měsíců apod.

k neodůvodněnému rozmělnění vyměřovacího základu, např. dny poskytování dávek nemocenského pojištění).

4. Započitatelný příjem je veškerý příjem podléhající odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti zúčtovaný zaměstnanci v rozhodném období.
5. Redukce denního vyměřovacího základu: z částky do první redukční hranice se počítá 90 %, z částky mezi první a druhou redukční hranicí se počítá 60 %, mezi druhou a třetí redukční hranicí se počítá 30 % a k částce nad třetí redukční hranicí se nepřihlíží.
6. V roce 2016 je první redukční hranice 901 Kč, druhá redukční hranice 1 351 Kč a třetí redukční hranice je 2 701 Kč.
7. Denní dávka se stanoví sazbou 60 % z denního vyměřovacího základu.
8. Dávka nemocenského je násobkem denní dávky a počtu kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti.

B.

Pro hodnocení požadované úrovně nemocenské dávky se postupuje podle článku 65 odstavce 6 bod a). V ČR jsou nemocensky povinně zabezpečeni všichni zaměstnanci. Nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných je dobrovolné.

C.

V roce 2015 byla průměrná hrubá mzda kvalifikovaného dělníka 25 932 Kč (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha).

Hlava II

Náhrada mzdy za prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti odpovídá výši nemocenského od 15. dne dočasné pracovní neschopnosti, proto pro hodnocení úrovně dávky v nemoci uvádíme jen výpočet nemocenského.

Údaje k 1. 1. 2016

D. – G. Výpočet podílu pro hodnocení úrovně nemocenského:

- Používá se hrubá mzda kvalifikovaného dělníka (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha) v roce 2015, tj. **25 932 Kč**.
- Hrubá mzda ze zaměstnání: 25 932 Kč, z toho čistá mzda po uplatnění slev na dani (za poplatníka a dvě děti) činí 22 372 Kč.
- Denní vyměřovací základ pro výpočet nemocenského (DVZ): podíl roční mzdy a počtu dnů v rozhodném období: $25\,932 \times 12 / 365 = \mathbf{852,56 \text{ Kč}}$.
- **Denní vyměřovací základ** se redukuje:
DVZ: $852,56 \times 90 \% = \mathbf{768 \text{ Kč}}$.
- **Denní dávka nemocenského:**
od 15. dne dočasné pracovní neschopnosti činí 60 % DVZ,
60 % ze 768 = **461 Kč**.
- **Měsíční výše nemocenského:** $30 \times 461 = \mathbf{13\,830 \text{ Kč}}$.
- **Přídavky na dvě děti** - náleží ve výši **1 220** (2 x 610 Kč).
- Čistá mzda a přídavky na dvě děti = 23 592 Kč.
- Nemocenské a přídavky na dvě děti = 15 050 Kč.

- **Podíl příjmů po pojistné události (nemocenské + přídavky) a příjmů před pojistnou událostí (čistá mzda + přídavky): 15 050 / 23 592 = 63,8 %.**

Mzda v Kč měsíčně		Přídavky na 2 děti v Kč měsíčně	Nemocenské v Kč měsíčně	Podíl nemocenské / mzda v % *)	
hrubá	čistá			hrubá	čistá
25 932	22 372	1 220	13 830	55,4	63,8

*) Včetně přídavků na děti.

Evropský zákoník sociálního zabezpečení požaduje podíl nemocenského k předchozímu příjmu pojištěnce ve výši 45 %. **ČR plní požadovanou úroveň nemocenské dávky k hrubé i k čisté mzdě.**

B.

Není aplikován.

C.

Obecné podmínky nároku na dávky nemocenského pojištění upravují § 15 - 17 zákona o nemocenském pojištění. Nárok na dávku v nemoci je stanoven bez ohledu na majetkové poměry pojištěnce.

Článek 17

Ke vzniku nároku na nemocenské nestanoví české právní předpisy jako podmínku splnění kvalifikační doby. Nárok pojištěnce na nemocenské vzniká dnem jeho vstupu do zaměstnání, které zakládá účast na nemocenském pojištění.

Článek 18

Dočasná pracovní neschopnost zaměstnance v prvních 14 dnech

V souladu s § 192 odst. 1 zákoníku práce přísluší dočasně práce neschopnému zaměstnanci po dobu prvních 14 dní dočasné pracovní neschopnosti/karantény náhrada mzdy/platu vyplácená zaměstnavatelem. Náhrada mzdy/platu za dočasnou pracovní neschopnost/karanténu zaměstnance nepřísluší po dobu prvních tří dnů dočasné pracovní neschopnosti (tzv. karenční doba).

Náhrada mzdy/platu vyplácená zaměstnanci zaměstnavatelem za výše uvedenou dobu přísluší ve výši 60 % průměrného výdělku zaměstnance. Zjištěný průměrný výdělek se stanoví obdobným způsobem, jakým se upravuje denní vyměřovací základ pro výpočet nemocenského z nemocenského pojištění.

Dočasná pracovní neschopnost/karanténa zaměstnance je překážkou v práci na straně zaměstnance, která zaměstnanci brání ve výkonu práce. Zaměstnavatel je povinen zaměstnance po dobu trvání překážky v práci omluvit a zaměstnanec je povinen existenci překážky prokázat.

Poruší-li dočasně práce neschopný pojištěnec stanovený režim dočasně práce neschopného v době prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti (např. nezdržuje se v místě léčení nebo pracuje v době nemoci pro jiného zaměstnavatele) odpadá důvod, pro který je zaměstnavatel povinen jej omluvit, a zaměstnanec by měl nastoupit do zaměstnání. Pokud tak neučiní, je

takové jednání považováno za neomluvenou absenci a zaměstnavatel s ním může podle ustanovení § 52 písm. h) zákoníku práce rozvázat pracovní poměr pro porušení jiné povinnosti zaměstnance stanovené v § 301a zákoníku práce zvláště hrubým způsobem. Ustanovení § 301a upravuje „Jiné povinnosti zaměstnanců“ a stanoví, že zaměstnanci jsou v době prvních 14 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti povinni dodržovat stanovený režim dočasné práce neschopného pojištěnce, pokud jde o povinnost zdržovat se v době dočasné pracovní neschopnosti v místě pobytu a dodržovat dobu a rozsah povolených vycházek podle zákona o nemocenském pojištění.

Dočasná pracovní neschopnost zaměstnance od 15. dne

Nemocenské se poskytuje podle zákona o nemocenském pojištění od 15. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti nejdéle po dobu 380 kalendářních dní ode dne vzniku dočasné pracovní neschopnosti. Nemocenské může být poskytováno i po uplynutí této podpůrní doby, jestliže je možno na základě vyjádření orgánu nemocenského pojištění očekávat, že pojištěnec v krátké době nabude pracovní schopnosti. Takto je však možno poskytovat nemocenské nejdéle po dobu dalších 350 kalendářních dnů. Dávky nemocenského vyplácí Česká správa sociálního zabezpečení nebo služební orgány.

Při nové dočasné pracovní neschopnosti se započítávají do doby 380 kalendářních dnů od počátku dočasné pracovní neschopnosti také předchozí období dočasné pracovní neschopnosti, pokud spadají do období 380 kalendářních dnů před vznikem nové dočasné pracovní neschopnosti. Tato období předchozích dočasných pracovních neschopností se však nezapočtou, jestliže pojištěná činnost trvala alespoň 190 kalendářních dnů od skončení poslední dočasné pracovní neschopnosti.

Zákon o nemocenském pojištění umožňuje na základě žádosti pojištěnce vyplácení dávky nemocenského pojištění do ciziny. Vyplácí se jen na bankovní účet pojištěnce a za úhradu nákladů této výplaty.

Požádá-li dočasně práce neschopný pojištěnec o invalidní důchod podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) a byl uznán orgánem sociálního zabezpečení invalidním, končí dočasná pracovní neschopnost nejpozději třicátým dnem ode dne následujícího po dni, v němž byl pojištěnec uznán invalidním. Invalidní důchod se přiznává ode dne následujícího po dni ukončení této dočasné pracovní neschopnosti.

V případě přiznání výplaty starobního důchodu podle zákona o důchodovém pojištění v době, kdy neskončilo pojištěné zaměstnání nebo nemocensky pojištěná samostatná výdělečná činnost pojištěnce, nárok na nemocenské nekončí. Omezuje se však délka doby poskytování nemocenského při této dočasné pracovní neschopnosti vedle výplaty starobního důchodu. Nemocenské poživateli starobního důchodu se vyplácí nejdéle po dobu 70 kalendářních dnů, ne však déle než do dne skončení pojištěné činnosti, a ne déle, než by se vyplácelo do vyčerpání „obecné délky“ podpůrní doby.

Pojištěnci v průběhu dočasné pracovní neschopnosti končí nárok na nemocenské v situaci, kdy mu v průběhu této dočasné pracovní neschopnosti vznikl nárok na výplatu starobního důchodu a přede dnem, od kterého mu náleží výplata starobního důchodu, skončilo jeho pojištěné zaměstnání, popř. pojištěná samostatná výdělečná činnost.

Pojištěnce, která má nárok na peněžitou pomoc v mateřství, se ukončí dočasná pracovní neschopnost a zastaví výplata nemocenského k počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu, pokud nezačala pobírat peněžitou pomoc v mateřství dříve.

Pojištěnec nemá nárok na výplatu nemocenského za dobu, po kterou

- vykonává v pojištěné činnosti, ze které nemocenské náleží, práci nebo osobně vykonává samostatnou výdělečnou činnost,
- mu náleží nadále započitatelný příjem podle zvláštních právních předpisů ze zaměstnání, z něhož nemocenské náleží.

Pojištěnec nebo jiný příjemce dávky nemocenského pojištění, který nesplnil některou jemu uloženou povinnost nebo přijal dávku nebo její část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, anebo jinak zavinil, že dávka byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, je povinen uhradit plátcí dávky přeplatek na dávce. Jestliže jiná fyzická osoba nebo právnická osoba zavinila, že dávka byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, je povinna uhradit plátcí dávky přeplatek na dávce.

Pokud si pojištěnec přivodil dočasnou pracovní neschopnost

- zaviněnou účastí ve rvačce,
- jako bezprostřední následek své opilosti nebo zneužití omamných prostředků nebo psychotropních látek, nebo
- při spáchání úmyslného trestného činu nebo úmyslně zaviněného přestupku,

nárok na nemocenské má, ale **v poloviční výši**. Nárok na nemocenské nemá pojištěnec, který si úmyslně přivodil dočasnou pracovní neschopnost.

Poruší-li pojištěnec stanovený režim dočasně práce neschopného počínaje 15. dnem dočasné pracovní neschopnosti, může mu být nemocenské ze strany České správy sociálního zabezpečení kráceno nebo odňato, a to na dobu nejdéle 100 kalendářních dnů ode dne porušení tohoto režimu, ne však déle než do skončení dočasné pracovní neschopnosti, při níž došlo k porušení tohoto režimu.

ČÁST IV – DÁVKY V NEZAMĚŠTNANOSTI

Článek 19

Právní úprava dávek v nezaměstnanosti je obsažena v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), který mimo jiné vymezuje podmínky vzniku nároku na podporu v nezaměstnanosti, stanovení její výše, jakož i podpůrní dobu, tedy dobu, po kterou je podpora v nezaměstnanosti uchazeči o zaměstnání poskytována. V referenčním období nedošlo ke změně systému poskytování dávek v nezaměstnanosti.

Článek 20

Zákon o zaměstnanosti stanoví, za jakých podmínek může být fyzická osoba zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání a za jakých podmínek jí náleží podpora v nezaměstnanosti.

Uchazečem o zaměstnání je fyzická osoba, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku Úřadu práce, v jejímž územním obvodu má fyzická osoba bydliště, a při splnění zákonem stanovených podmínek je Úřadem práce zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání (§ 24 zákona o zaměstnanosti).

Do evidence uchazečů o zaměstnání nemůže být zařazena fyzická osoba, která je v pracovněprávním vztahu nebo služebním poměru (s určitými stanovenými výjimkami), je osobou samostatně výdělečně činnou, osobou výdělečně činnou v cizině, společníkem nebo jednatelem obchodní společnosti, členem družstva, dozorčí rady nebo představenstva, pokud vykonává pro společnost nebo družstvo práci odměňovanou v určité výši, soudcem, poslancem, je uznána dočasně neschopnou práce, vykonává trest odnětí svobody nebo je ve vazbě, atd. (§ 25 zákona o zaměstnanosti).

Podpora v nezaměstnanosti náleží uchazeči o zaměstnání, který podle zákona o důchodovém pojištění získal v rozhodném období zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců (§ 39 zákona o zaměstnanosti). Rozhodným obdobím pro posuzování nároku na podporu v nezaměstnanosti jsou poslední 2 roky před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání (§ 41 zákona o zaměstnanosti).

Na podporu v nezaměstnanosti nemá nárok uchazeč o zaměstnání:

- se kterým byl v době posledních 6 měsíců před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání zaměstnavatelem skončen pracovněprávní vztah z důvodu porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvláště hrubým způsobem; to platí i v případě skončení jiného pracovněprávního vztahu z obdobného důvodu;
- se kterým byl v době posledních 6 měsíců před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání zaměstnavatelem skončen pracovněprávní vztah z důvodu porušení jiné povinnosti zaměstnance podle § 301a zákoníku práce zvláště hrubým způsobem;
- kterému vznikl nárok na výsluhový příspěvek podle zvláštních právních předpisů (§ 131 a násl. zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, § 157 a násl. zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů) a tento příspěvek je vyšší než podpora v nezaměstnanosti, která by uchazeči o zaměstnání náležela, pokud by neměl nárok na výsluhový příspěvek;

- který ke dni, k němuž má být podpora v nezaměstnanosti přiznána, je v právním vztahu vzniklém k výkonu některé z činností podle § 25 odst. 3 zákona o zaměstnanosti, tzn., vykonává činnost na základě pracovního nebo služebního poměru s měsíčním výdělkem nepřesahujícím polovinu minimální mzdy; vykonává činnost na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti s měsíční odměnou nebo odměnou připadající na 1 měsíc za období, za které přísluší, nepřesahující polovinu minimální mzdy;
- který je ke dni, k němuž má být podpora v nezaměstnanosti přiznána, v postavení některé z osob uvedených v § 25 odst. 1 písm. c) až f) a s) tj. např. společník nebo jednatel společnosti s ručením omezeným, člen představenstva nebo správní rady akciové společnosti, člen dozorčí rady obchodní společnosti; k výši příjmu nebo odměny se nepřihlíží; to neplatí pro člena bytového družstva, který vykonává práci nebo činnost pro bytové družstvo mimo pracovněprávní vztah nebo je pověřen obchodním vedením bytového družstva (změna je účinná od 1. 10. 2015).

Článek 21

A.

Česká republika se odvolává na písm. a).

B.

Okruh chráněných osob tvoří všechny osoby, které splňují podmínky pro vznik nároku na podporu v nezaměstnanosti podle zákona o zaměstnanosti.

C.

Údaje k 1. 1. 2016

A. Počet chráněných zaměstnanců:	4 348 261 osob
Počet chráněných OSVČ	677 359 osob
B. Celkový počet zaměstnanců:	4 348 261 osob
C. 100 %	

Článek 22

A.

Česká republika se odvolává na ustanovení článku 65.

Hlava I

A.

Zákon o zaměstnanosti stanoví, že výše podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci se stanoví procentní sazbou z průměrného měsíčního čistého výdělku, který byl u uchazeče o zaměstnání zjištěn a naposledy používán pro pracovněprávní účely v jeho posledním ukončeném zaměstnání v rozhodném období podle pracovněprávních předpisů; pokud se u něho tyto pracovněprávní předpisy neuplatňovaly vzhledem k úpravě stanovené zvláštními právními předpisy pro právní vztah, ve kterém vykonával své poslední ukončené zaměstnání, zjistí se pro účely podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci jeho průměrný měsíční čistý výdělek obdobně podle pracovněprávních předpisů.

Výše podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci u uchazeče o zaměstnání, který naposledy před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání vykonával samostatnou

výdělečnou činnost, se stanoví procentní sazbou z posledního vyměřovacího základu v rozhodném období přepočteného na 1 kalendářní měsíc.

Za první dva měsíce poskytování podpory v nezaměstnanosti (tzv. podpůrní doby) činí procentní sazba výše podpory v nezaměstnanosti 65 %, za další dva měsíce 50 % a po zbývající část podpůrní doby 45 % průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu. Procentní sazba podpory při rekvalifikaci činí 60 % průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu.

V případě, že uchazeč o zaměstnání před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání bez vážného důvodu ukončil zaměstnání sám nebo dohodou se zaměstnavatelem, náleží mu výše podpory v nezaměstnanosti po celou podpůrní dobu ve výši 45 % průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu.

Jestliže osoba splnila podmínku předchozího zaměstnání náhradní dobou zaměstnání (viz dále k článku 23) a tato doba se posuzuje jako poslední zaměstnání, podpora v nezaměstnanosti se stanoví za první 2 měsíce ve výši 0,15násobku, další 2 měsíce ve výši 0,12násobku a po zbývající podpůrní dobu 0,11násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o tuto podporu.

Pro výši podpory v nezaměstnanosti je stanovena maximální horní hranice, která je určena jako 0,58násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o podporu v nezaměstnanosti. Maximální výše podpory při rekvalifikaci činí 0,65násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém uchazeč o zaměstnání nastoupil na rekvalifikaci. V roce 2015 byla maximální výše podpory v nezaměstnanosti 14 604 Kč, v roce 2016 pak 15 054 Kč. Maximální výše podpory při rekvalifikaci v roce 2015 činila 16 367 Kč a v roce 2016 činí 16 837 Kč.

B.
Neaplikován

C.
Odpovědnost státu za poskytování dávek v nezaměstnanosti je absolutní. Podpora v nezaměstnanosti náleží uchazeči o zaměstnání vždy, pokud splňuje zákonem stanovené podmínky.

Podpora v nezaměstnanosti náleží při splnění zákonem stanovených podmínek bez ohledu na majetkové poměry osoby.

Hlava II

Údaje k 1. 1. 2016:

D. až G.

Průměrný čistý měsíční výdělek kvalifikovaného dělníka se dvěma dětmi činil **22 372 Kč**.

Výpočet podpory v nezaměstnanosti k 1. 1. 2016:

Výše dávky typického kvalifikovaného dělníka při prvních dvou měsících nezaměstnanosti:

Výše podpory (65 % průměrného předchozího příjmu) <i>/z čisté mzdy/</i>	% z původního výdělku *)
14 542 Kč	65 %

Výše dávky typického kvalifikovaného dělníka v následujících dvou měsících nezaměstnanosti

Výše podpory (50 % průměrného předchozího příjmu) <i>/z čisté mzdy/</i>	% z původního výdělku
11 186 Kč	50 %

Výše dávky typického kvalifikovaného dělníka po zbývající podpůrčí dobu:

Výše podpory (45 % průměrného předchozího příjmu) <i>/z čisté mzdy/</i>	% z původního výdělku
10 068 Kč	45 %

Průměrná měsíční dávka kvalifikovaného dělníka v průběhu celé podpůrčí doby tak činila **$2 \times 14\,542 + 2 \times 11\,186 + 10\,068 / 5 = 12\,305$ Kč.**

Podíl příjmu po pojistné události (podpora v nezaměstnanosti) a příjmu před pojistnou událostí (čistá mzda) činí **$(12\,305:22\,372) \times 100 = 55$ %.**

Evropský zákoník sociálního zabezpečení požaduje podíl podpory v nezaměstnanosti k předchozí mzdě pojištěnce alespoň ve výši 45 %. **Požadovanou úroveň ČR plní.**

B.
Neaplikován.

C.
Odpovědnost státu za poskytování dávek v nezaměstnanosti je absolutní. Podpora v nezaměstnanosti náleží uchazeči vždy, pokud splňuje zákonem stanovené podmínky (bez ohledu na majetkové poměry).

Článek 23

Vznik nároku na dávku v nezaměstnanosti v ČR je vázán na splnění potřebné doby důchodového pojištění získané zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností. Potřebná doba důchodového pojištění činí 12 měsíců v posledních 2 letech. Do této doby je možné započítat i tzv. náhradní dobu zaměstnání.

Za náhradní dobu zaměstnání se považuje doba:

- a) přípravy osoby se zdravotním postižením k práci,
- b) pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně,
- c) osobní péče o dítě ve věku do 4 let,
- d) osobní péče o fyzickou osobu, která se podle zvláštního právního předpisu (§ 8 zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách) považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost), pokud s uchazečem o zaměstnání trvale žije a společně uhrazují náklady na své potřeby; tyto podmínky se nevyžadují, jde-li o osobu, která se pro účely důchodového pojištění považuje za osobu blízkou,
- e) výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby na základě smlouvy dobrovolníka s vysílající organizací, které byla udělena akreditace Ministerstvem vnitra podle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, nebo výkonu veřejné služby na základě smlouvy o výkonu veřejné služby podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, pokud rozsah vykonané služby překračuje v průměru alespoň 20 hodin v kalendářním týdnu,
- f) osobní péče o fyzickou osobu mladší 10 let, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost),
- g) trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény osoby po skončení výdělečné činnosti, která zakládala její účast na nemocenském pojištění podle zvláštního právního předpisu, pokud si tato osoba nepřivodila dočasnou pracovní neschopnost úmyslně a pokud tato dočasná pracovní neschopnost nebo nařízená karanténa vznikla v době této výdělečné činnosti nebo v ochranné lhůtě podle zvláštního právního předpisu (účinnost od 1. 10. 2015).

Článek 24

1. Doba poskytování podpory v nezaměstnanosti (podpůrčí doba) se liší v závislosti na věku oprávněné osoby. Podpůrčí doba činí u uchazeče o zaměstnání do 50 let věku 5 měsíců, nad 50 do 55 let věku 8 měsíců a nad 55 let věku 11 měsíců. Rozhodující pro délku podpůrčí doby je věk uchazeče o zaměstnání dosažený ke dni podání žádosti o podporu v nezaměstnanosti.

Délka podpůrčí doby je také ovlivněna skutečností, zda v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání uchazeči o zaměstnání uplynula či neuplynula podpůrčí doba. Uchazeč o zaměstnání, kterému v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání neuplynula celá podpůrčí doba a po uplynutí části podpůrčí doby získal zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 3 měsíců, má nárok na podporu v nezaměstnanosti po celou podpůrčí dobu. Jestliže získal dobu důchodového pojištění v délce kratší než 3 měsíce, má nárok na podporu

v nezaměstnanosti po zbývající část podpůrčí doby. Současně musí být splněna podmínka celkové potřebné doby předchozího zaměstnání.

Uchazeč o zaměstnání, kterému v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání *uplynula* celá podpůrčí doba, má nárok na podporu v nezaměstnanosti, pokud po uplynutí této podpůrčí doby získal dobu důchodového pojištění v délce alespoň 6 měsíců; tato doba se nevyžaduje v případech, kdy zaměstnání skončilo ze zdravotních důvodů nebo proto, že zaměstnavatel porušil podstatnou povinnost vyplývající z právních předpisů, kolektivní smlouvy nebo sjednaných pracovních podmínek. Současně musí být splněna podmínka celkové doby předchozího zaměstnání.

Nárok na podporu v nezaměstnanosti zaniká uplynutím podpůrčí doby, ukončením vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání nebo vyřazením z této evidence.

2. Doba poskytování podpory v nezaměstnanosti není odstupňována podle příspěvkové doby ani podle dávek přijatých dříve během stanoveného období.

3. Čekací doba ve smyslu Evropského zákoníku sociálního zabezpečení není zákonem o zaměstnanosti přímo stanovena.

Podpora v nezaměstnanosti náleží uchazeči o zaměstnání při splnění stanovených podmínek ode dne podání písemné žádosti o podporu v nezaměstnanosti. Jestliže uchazeč o zaměstnání požádá o poskytnutí podpory v nezaměstnanosti nejpozději do 3 pracovních dnů po skončení zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti nebo činností považovaných za náhradní doby zaměstnání, přizná se podpora v nezaměstnanosti ode dne následujícího po skončení zaměstnání nebo uvedených činností.

Uchazeči o zaměstnání, kterému bylo z posledního zaměstnání vyplaceno odstupné, odbytné nebo odchodné, se podpora v nezaměstnanosti poskytne až po uplynutí doby, která se určí podle počtu násobků průměrného měsíčního výdělku nebo měsíčního služebního příjmu, ze kterých byla odvozena minimální výše odstupného, odbytného nebo odchodného stanovená jinými právními předpisy. Tím není dotčeno poskytování podpory v nezaměstnanosti po celkovou dobu stanovenou zákonem o zaměstnanosti.

Uchazeči o zaměstnání, kterému vznikl nárok na podporu v nezaměstnanosti, ale odstupné, odbytné nebo odchodné mu nebylo vyplaceno po skončení pracovního nebo služebního poměru v nejbližším výplatním termínu určeném u zaměstnavatele pro výplatu mzdy nebo platu, anebo v den skončení pracovního nebo služebního poměru, poskytne Úřad práce kompenzaci ode dne zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání po dobu, která odpovídá výši odstupného, odbytného nebo odchodného. Výše kompenzace se stanoví jako násobek doby, za kterou náleží odstupné, odchodné nebo odbytné a 65 % průměrného měsíčního čistého výdělku uchazeče. Podpora v nezaměstnanosti se poskytne uchazeči o zaměstnání až po uplynutí doby, za kterou byla poskytnuta kompenzace.

4. Zákon o zaměstnanosti nestanoví žádné zvláštní podmínky pro poskytování podpory v nezaměstnanosti sezónním pracovníkům. Platí obecný režim.

ČÁST V – STAROBNÍ DŮCHOD

Článek 25 a 26

Údaje k 1. 1. 2016:

Důchodový věk a jeho postupné zvyšování stanoví zákon o důchodovém pojištění. U mužů se zvyšuje o 2 měsíce za rok a u žen o 4, resp. o 6 měsíců za rok, až do dosažení jednotného věku 67 let pro muže a ženy. Po tomto sjednocení bude zvyšování důchodového věku pokračovat o 2 měsíce za každý rok. V roce 2016 činí důchodový věk u mužů 63 let, u bezdětných žen 62 let a 4 měsíce, u žen, které vychovaly jedno dítě 61 let a 4 měsíce, u žen, které vychovaly dvě děti 60 let a 4 měsíce, u žen které vychovaly 3 a 4 děti 59 let a 4 měsíce a u žen, které vychovaly 5 a více dětí 58 let a 4 měsíce.

Poživatel starobního důchodu, který již dosáhl důchodového věku, může být výdělečně činný. Výplata starobního důchodu se v souběhu s výdělečnou činností nezastavuje ani se nekrátí výše důchodu. Naopak si takový poživatel starobního důchodu může po odpracování každých 360 kalendářních dnů požádat o zvýšení důchodu o 0,4 % výpočtového základu.

Článek 27

A.

Česká republika se odvolává na písm. a).

B.

Okruh chráněných osob zahrnuje i skupiny uvedené pod písm. b). Chráněnými osobami jsou osoby, které jsou nebo byly účastny důchodového pojištění. Okruh osob účastných důchodového pojištění na základě jejich výdělečné činnosti je totožný s okruhem osob účastných nemocenského pojištění - viz část III, čl. 13 a 14. Účast na důchodovém pojištění je za zákonem stanovených podmínek povinná pro všechny osoby ekonomicky činné, a to jak osoby v závislé činnosti, tak osoby samostatně výdělečně činné. Ze zákona jsou bez placení pojistného důchodově pojištěny (a tudíž chráněny) i další skupiny obyvatelstva, např. osoby pečující osobně o dítě ve věku do čtyř let, osoby pečující osobně o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost) a poživatelé invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně. Studenti od 1. 1. 2010 již nejsou účastni důchodového pojištění, mají však možnost přihlásit se k dobrovolné účasti.

C.

Statistické údaje:

- A. Počet chráněných zaměstnanců: 4 348 261 osob
- Počet chráněných OSVČ: 677 359 osob
- B. Celkový počet zaměstnanců: 4 348 261 osob
- C. 100 %
- D. Neaplikuje se

Článek 28

A.

Dávkou je opakující se platba vypočtená podle písm. a) tohoto článku. Dávka se počítá podle článku 65, kde se vychází ze mzdy kvalifikovaného dělníka.

Hlava I

Údaje k 1. 1. 2016

A. Starobní důchod se skládá ze dvou složek:

Základní výměra: 2 440 Kč měsíčně (9 % průměrné hrubé mzdy).

Procentní výměra: závisí na výši výdělku zjišťovaného v rozhodném období před vznikem nároku na starobní důchod a počtu let pojištění. Pro starobní důchod činí 1,5 % výpočtového základu⁵ za každý celý rok pojištění. Výpočtový základ se stanoví podle průměru z indexovaných hrubých výdělků (výdělky se indexují v relaci k růstu průměrných mezd v národním hospodářství) za rozhodné období zpravidla od roku 1986 do roku předcházejícího roku přiznání důchodu. Pro stanovení výpočtového základu se tento průměr („osobní vyměřovací základ“) redukuje tak, že z částky do první redukční hranice se počítá 100 %, mezi první a druhou redukční hranicí se započte 26 %, a k částce nad druhou redukční hranicí se nepřihlíží.

V roce 2016 činí první redukční hranice 11 883 Kč a druhá redukční hranice 108 024 Kč.

B.

Pro hodnocení požadované úrovně starobního důchodu se postupuje podle článku 65 odstavce 6 bod a). V ČR je důchodově zabezpečeno ekonomicky aktivní obyvatelstvo.

C.

V roce 2015 byla průměrná hrubá mzda kvalifikovaného dělníka 25 932 Kč (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha).

Hlava III

Údaje k 1. 1. 2016

D. – G. **Výpočet podílu pro hodnocení výše starobního důchodu:**

- Používá se hrubá mzda kvalifikovaného dělníka (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha) v roce 2015, tj. 25 932 Kč.
- **Čistá mzda** pro poplatníka po uplatnění slev na dani činí měsíčně **19 938 Kč**.
- Osobní vyměřovací základ 25 932 Kč se redukuje
 $11\,883 + (25\,932 - 11\,883) \times 26\% = 15\,536$ Kč.
- **Procentní výměra** za třicet let pojištění je $30 \times 1,5\% \times 15\,536 = 6\,992$ Kč.
- **Výše starobního důchodu** je základní výměra a procentní výměra
 $2\,440 + 6\,992 = 9\,432$ Kč.
- **Podíl příjmu** po pojistné události (starobní důchod) a příjmů před pojistnou událostí (čistá mzda) $9\,432 / 19\,938 = 47,3\%$.

⁵ Po dobu účasti současně v I. a II. důchodovém pilíři činí procentní výměra jen 1,2 % výpočtového základu za každý celý rok pojištění. Vzhledem k tomu, že II. pilíř (důchodové spoření) byl s účinností od 1. 1. 2016 zrušen (zákonem č. 376/2015 Sb., o ukončení důchodového spoření), týká se souběžná účast v I. a II. pilíři pouze let 2013 – 2015. Bývalí účastníci II. pilíře budou mít možnost snížené pojistné placené v uvedených letech do I. pilíře dodatečně doplatit. V době účasti na důchodovém spoření (II. pilíř) totiž odváděli do systému povinného důchodového pojištění (I. pilíř) snížené pojistné, tj. místo 6,5 % jen 3,5 %, a rozdíl (3 %) byl převáděn na jejich soukromý účet do II. pilíře. Pokud rozdíl doplatí, bude i v jejich případě činit procentní výměra starobního důchodu za každý celý rok souběžné účasti v obou pilířích 1,5 % výpočtového základu. Prostředky naspořené ve II. pilíři jim budou vyplaceny nejpozději do 31. 12. 2016, možnost doplatit pojistné do I. pilíře budou mít do 29. 12. 2017.

Mzda v Kč měsíčně		Výše starobního důchodu v Kč měsíčně	Podíl důchod / mzda v %	
hrubá	Čistá		hrubá	čistá
25 932	19 938	9 432	36,4	47,3

Evropský zákoník sociálního zabezpečení požaduje podíl starobního důchodu k předchozí mzdě pojištěnce 40 %. **ČR plní požadovanou úroveň v případě podílu důchodu k čisté mzdě.**

Hlava VI

1.

Důchody jsou zvyšovány pravidelně v lednu daného roku. Úhrnná výše zvýšení se stanoví podle údajů Českého statistického úřadu tak, aby u průměrného starobního důchodu zvýšení činilo částku odpovídající 100 % růstu úhrnného indexu spotřebitelských cen za domácnosti celkem a dále též částku odpovídající jedné třetině růstu reálných mezd. Základní výměry vyplácených důchodů se při zvýšení důchodů v pravidelném termínu zvyšují tak, aby výše základní výměry důchodu činila vždy 9 % průměrné mzdy určené podle zákona o důchodovém pojištění pro příslušný kalendářní rok⁶. Procentní výměry vyplácených důchodů se zvýší o tolik procent, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu odpovídal zvýšení průměrného starobního důchodu stanovenému ve výši součtu růstu cen a jedné třetiny růstu reálné mzdy.

2.

Rok	Průměrná mzda (na přepočtené počty)		Průměrný meziroční index spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti celkem v %
	abs. v Kč	index v %	
2011	24 455	102,5	101,9
2012	25 067	102,5	103,3
2013	25 035	99,9	101,4
2014	25 768	102,9	100,4
2015	26 467	102,7	100,3
2011-2015	-	108,2	105,5

⁶ Průměrnou mzdu stanovuje § 15 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Výše takto stanovené průměrné mzdy pro účely důchodového pojištění pro rok 2016 činila 27 006 Kč.

3.

Rok	Průměrný starobní důchod ¹⁾		Starobní důchod standardního příjemce	
	abs. v Kč	index v %	abs. v Kč	index v %
2011	10 542	-	8 955	-
2012	10 769	102,2	8 792	98,2
2013	10 963	101,8	9 015	102,5
2014	11 065	100,9	8 992	99,7
2015	11 331	102,4	9 253	102,9
2016	11 415 ²⁾	100,7 ²⁾	9 432	101,9
2011-2015		108,3		103,3

¹⁾ Starobní důchod vyplácený samostatně (bez současně vypláceného pozůstalostního důchodu).

²⁾ Údaj za 1. čtvrtletí 2016.

Článek 29

Chráněná osoba má nárok na starobní důchod, jestliže získala potřebnou dobu pojištění a dosáhla stanoveného věku, popřípadě splňuje další podmínky stanovené v zákoně o důchodovém pojištění.

Údaje k 1. 1. 2016

Dávka je zajištěna chráněné osobě, která splnila podle zákona o důchodovém pojištění kvalifikovanou dobu aspoň 25 let pojištění a dosáhla důchodového věku před rokem 2010; od roku 2010 se tato doba postupně prodlužuje každým rokem o 1 rok, takže cílový stav 35 let doby pojištění bude platit pro pojištěnce, kteří dosáhnou důchodového věku po roce 2018. Kromě toho má nárok na starobní důchod i pojištěnec, který dosáhne důchodového věku a získá dobu pojištění aspoň 30 roků (pouze doba zaměstnání bez nepřispěvkových dob). Nárok na starobní důchod vznikne též dosažením věku o 5 let vyššího, než je důchodový věk muže stejného data narození, pojištěnci, který získal aspoň 15 let pojištění, za které bylo zapláceno pojistné, tj. bez nepřispěvkových dob nebo 20 let pojištění včetně příspěvkových dob.

Článek 30

Sociální událostí je dosažení stanoveného věku, dávka je poskytována doživotně.

Pokud jde o čl. 68, využívají se následující písmena:

d) Zjistí-li se, že důchod byl přiznán nebo je vyplácen ve vyšší částce, než v jaké náleží nebo byl přiznán nebo je vyplácen neprávem, důchod se sníží nebo odejme, jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které byl vyplácen.

ČÁST VII – RODINNÉ DÁVKY

Článek 39

Rodinné dávky upravuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní podpoře (dále jen „zákon o státní podpoře“), ve znění pozdějších předpisů. O dávkách rozhodují krajské pobočky Úřadu práce ve správním řízení. Odvolacím orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Rozhodnutí ve věci dávek podléhají soudnímu přezkumu.

Náklady na rodinné dávky jsou hrazeny ze státního rozpočtu, jedná se o mandatorní výdaje, zdrojem je všeobecné zdanění.

S výjimkou zrušení sociálního příplatku od 1. 1. 2012 v oblasti rodinných dávek nedošlo od roku 2008 k žádné změně legislativy nebo praxe, která by se projevila v plnění ustanovení Evropského zákoníku sociálního zabezpečení. V současnosti nejsou připravována žádná opatření s významnými dopady.

Pravidelnými rodinnými dávkami v České republice podle článku 42 jsou přídavek na dítě a rodičovský příspěvek.

Článek 40

Nárok na přídavek na dítě má nezaopatřené dítě, které žije v rodině, jejíž rozhodný příjem je nižší než součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,4. Přídavek na dítě se poskytuje ve třech různých výších podle věku dítěte.

Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině. Rodičovský příspěvek je stanoven celkovou částkou, kterou rodič může čerpat do čtyř let věku dítěte. Výdělečná činnost ani příjem rodiče nejsou sledovány, částečně omezeno je umístění dítěte mladšího dvou let v předškolním zařízení.

Článek 41

Okruh chráněných osob pro pravidelné rodinné dávky podle článku 42 je vymezen zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Za chráněné skupiny u přídavku na dítě jsou považovány nezaopatřené děti. Nezaopatřené jsou děti do skončení povinné školní docházky a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže se soustavně připravují na budoucí povolání (studium na středních a vysokých školách, teoretická a praktická příprava pro zaměstnání, příprava k přijetí za člena církve, vzdělávání v diagnostických třídách), nebo se nemohou soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, nebo jsou z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu neschopny vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. Nárok dítěte není závislý na skutečnosti, zda jeho rodič je či není zaměstnancem nebo ekonomicky aktivní osobou ani účastníkem systému důchodového či nemocenského pojištění.

Za chráněné osoby u rodičovského příspěvku jsou považovány rodiče pečující o malé děti. Nárok není závislý na ekonomické aktivitě rodiče nebo jeho účasti v systému pojištění.

Z vymezení chráněných osob v české legislativě vyplývá, že toto nelze vztáhnout k žádnému odstavci článku 41.

Statistické informace za rok 2015:

Počet nezaopatřených dětí s nárokem na přídavek na dítě	424,0 tis.
Počet rodičů pobírajících rodičovský příspěvek	277,3 tis.
Počet nezaopatřených dětí*	2 310,4 tis.
Počet rodin s nezaopatřenými dětmi*	1 420,1 tis.

* Údaje za rok 2014

Přídavek na dítě pobíralo v roce 2015 měsíčně v průměru 420,8 tisíc nezaopatřených dětí. To znamená, že byl poskytnut cca 18,4 % všech nezaopatřených dětí.

Rodičovský příspěvek pobíralo v roce 2015 měsíčně v průměru 271,7 tisíc rodin s malými dětmi, tj. cca 19,5 % rodin s nezaopatřenými dětmi.

Článek 42

Česká republika se odvolává na odstavec a). Rodinné dávky mají podobu měsíčních pravidelně se opakujících finančních plateb. Na životní náklady je navázán přídavek na dítě, a to z hlediska nároku (nárok mají rodiny s příjmem do 2,4 násobku životního minima), nikoli z hlediska výše. Rodičovský příspěvek je stanoven fixní celkovou částkou.

Výše přídavku na dítě je stanovena pevnou měsíční částkou, která pro dítě do 6 let činí 500 Kč, pro dítě od 6 do 15 let 610 Kč, pro nezaopatřené dítě od 15 do 26 let 700 Kč.

Výše rodičovského příspěvku je stanovena jako celková suma 220 000 Kč, kterou nemocensky pojištěný rodič měsíčně čerpá v částkách podle své volby nejdéle do čtyř let věku dítěte a v maximální měsíční výši 11 500 Kč. Nemocensky nepojištěnému rodiči náleží rodičovský příspěvek v pevných měsíčních částkách 7 600 Kč do konce devátého měsíce věku dítěte a následně 3 800 Kč do čtyř let.

Článek 43

Pro nárok na rodinné dávky není stanovena žádná kvalifikační doba. Nárok je vázán na vznik sociální situace a splněním podmínek stanovených zákonem o státní podpoře. U cizinců, kteří nejsou na území ČR hlášeni k trvalému pobytu, nebo nejsou občany členského státu EU, nebo nejsou explicitně uvedeni v § 3 zákona č. 117/1995 Sb. (cizinci mající určitý druh pobytu podle zvláštního právního předpisu), se vyžaduje uplynutí 365 dnů ode dne přihlášení se k pobytu na území ČR podle zvláštního právního předpisu.

Článek 44

Statistické informace za rok 2015:

Hrubá měsíční mzda nekvalifikovaného dělníka (podle kvalifikace zaměstnání CZ-ISCO 93291 v tzv. mzdové sféře)	19 521 Kč
Výdaje na přídavek na dítě roční	31 mld. Kč
Výdaje na rodičovský příspěvek roční	22,5 mld. Kč
Počet nezaopatřených dětí*	2 310,4 tis.
Celková požadovaná hodnota peněžních rodinných dávek	8,1 mld. Kč

*Údaj za rok 2014

Celková požadovaná hodnota (peněžních) rodinných dávek:

19 521 (mzda nekvalifikovaného dělníka) x 0,015 (1,5 % mzdy) x 12 (měsíce) x 2 310,4 (tis. dětí) = **8,1 mld. Kč.**

V roce 2015 činily celkové výdaje na rodinné dávky 25,6 mld. Kč, což ve vztahu k celkové požadované hodnotě peněžitých rodinných dávek ve výši 8,1 mld. Kč znamená, že Česká republika plní článek 44.

Rodiny s nezaopatřenými dětmi jsou podporovány také prostřednictvím daňového zvýhodnění na vyživované děti ve formě slevy na dani a daňového bonusu, případně jejich kombinací. Podmínky, za nichž náleží poplatníkovi daňové zvýhodnění na vyživované dítě a způsob jeho uplatnění poplatníkem jsou upraveny v § 35c zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění účinném pro příslušné zdaňovací období.

Měsíční částka daňového zvýhodnění na nezaopatřené dítě je vyšší než přídavek na dítě. Nárok na přídavek na dítě je omezen příjmem rodiny. Naproti tomu daňové úlevy se uplatní u všech rodin s nezaopatřenými dětmi, které mají zdanitelný příjem.

Podle platné legislativy měl v roce 2015 daňový poplatník nárok na daňové zvýhodnění na každé vyživované dítě žijící s ním v domácnosti ve výši 13 404 Kč ročně, na druhé dítě 15 804 Kč ročně, na třetí a další dítě 17 004 Kč ročně. Daňové zvýhodnění mohl poplatník uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo kombinací slevy na dani a daňového bonusu. Daňový bonus náleží tehdy, pokud je příjem alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy, tj. v roce 2015 alespoň 55 200 Kč (6 x 9 200 Kč). Maximální výše daňového bonusu na všechny vyživované děti v domácnosti byla stanovena na 60 300 Kč ročně. Podmínky pro vznik nároku na daňové zvýhodnění jsou upraveny v § 35c zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném pro předmětná zdaňovací období.

Osoby podávající příznání k dani z příjmů

Platí, že osoby podávající příznání k dani, uplatňují nárok na daňové zvýhodnění až po uplynutí zdaňovacího období, kterým je kalendářní rok. To znamená, že v roce 2015 čerpaly daňové zvýhodnění jednorázově podle příznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2014. To neplatí pro zaměstnance, kteří podepíší prohlášení k dani, prokáží nárok na daňové zvýhodnění u zaměstnavatele, následně čerpají toto zvýhodnění měsíčně a současně podnikají nebo pronajímají nemovitosti. Ti mohou žádat prostřednictvím příznání k dani pouze o případný nevyplacený rozdíl na daňovém zvýhodnění.

a) Daňové zvýhodnění poskytnuté u plátce daně (zaměstnavatele)

Vzhledem k tomu, že zákon zaměstnavateli neukládá povinnost vést individuální údaje za jednotlivé zaměstnance, není možné vyčíslit, jaká část daňového zvýhodnění byla poskytnuta prostřednictvím slev na dani z daňového zvýhodnění z důvodu, že plátce daně po konci roku vykazuje ve vyúčtování celkovou sraženou zálohu, tzn. po všech slevách, tedy i po slevě z daňového zvýhodnění. Generální finanční ředitelství může z tohoto důvodu poskytnout jen údaje o poskytnutém daňovém bonusu, tzn. celkovou výši měsíčních daňových bonusů a doplatků na daňovém bonusu z ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění, která byla vyplacena za jednotlivé roky:

Měsíční bonus vyplacený zaměstnavatelem ve mzdě zaměstnance.

2014: 4 300 000 000 Kč

2015: 4 650 000 000 Kč

b) Údaje z daňového přiznání za rok 2015

Daňové zvýhodnění na dítě	Sleva na dani (o kolik byla snížena daň)	Rozdíl na daňovém bonusu *) (vyplaceno na bonusech)
13,35 mld	7,75 mld	4,23 mld

*) Částka, která byla poplatníky nárokována v daňových přiznáních, snižena o daňové bonusy vyplacené plátcem daně.

Vzhledem ke skutečnosti, že s účinností od 1. 1. 2015 došlo k navýšení daňového zvýhodnění na druhé, třetí a na další dítě, je předpoklad, že dojde i k nárůstu vyplacených daňových bonusů za zdaňovací období roku 2015, a to bez ohledu na skutečnost, že celková částka, která může být vyplacena, zůstala pro zdaňovací období nezměněna a činí 60 300 Kč.

Článek 45

Rodinné dávky jsou vypláceny po celou dobu sociální události (nezaopatřenost dítěte, péče o nejmladší dítě v rodině), nejsou závislé na pojištění.

Výplatu dávky je možné zastavit z důvodů uvedených v článku 68 odst. d) zákona č. 117/1995 Sb.:

- podle § 53 odst. 2 zákona č.117/1995 Sb.: Zjistí-li se, že dávka byla přiznána nebo je vyplácena ve vyšší částce, než v jaké náleží, nebo byla přiznána nebo se vyplácí neprávem, dávka se sníží nebo odejme, anebo se její výplata zastaví.

- podle § 54, odst. (4): Je-li oprávněná osoba ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, zaniká její nárok na výplatu dávky.

ČÁST VIII – DÁVKY V MATEŘSTVÍ

Článek 46 a 47

Krytou sociální událostí podle zákona o nemocenském pojištění je těhotenství, porod a jejich následky. Institut zastavení výdělku není v českých právních předpisech výslovně definován, nicméně ze systematického výkladu lze vyvodit, že se jedná o celkové zastavení výdělku v důsledku nepřítomnosti v zaměstnání, nikoli pouze o jeho snížení. Těto konstrukci odpovídá peněžitá pomoc v mateřství.

Článek 48

A.

Česká republika se odvolává na písm. a).

B.

V případech **peněžitých dávek** jsou chráněny všechny zaměstnané ženy.

C.

Údaje k 1. 1. 2016:

A. Počet chráněných zaměstnanců:

a) zaměstnanci důchodově pojištění 4 348 261 osob

b) OSVČ nemocensky pojištěné 89 626 osob

B. Celkový počet zaměstnanců 4 348 261 osob

C. 100 %

Článek 49

Viz stanovisko k článku 10.

Článek 50

A. Česká republika se odkazuje na článek 65.

Hlava I

Údaje k 1. 1. 2016

A.

Pravidla pro výpočet peněžitě pomoci v mateřství

1. Rozhodné období: zpravidla 12 kalendářních měsíců předcházejících kalendářnímu měsíci, ve kterém zaměstnankyně nastoupila na peněžitou pomoc v mateřství.
2. Denní vyměřovací základ (DVZ): započitatelný příjem dělený počtem kalendářních dnů rozhodného období (některé dny se nezahrnují, aby nedocházelo k neodůvodněnému rozmělnění vyměřovacího základu, např. dny poskytování dávek nemocenského pojištění).
3. Započitatelný příjem: veškerý příjem podléhající odvodu z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti zúčtovaný zaměstnankyni (zaměstnanci) v rozhodném období.

4. Redukce denního vyměřovacího základu: částka do první redukční hranice se počítá celá. Z částky mezi první a druhou redukční hranicí se počítá 60 %. Z částky mezi druhou a třetí redukční hranicí se počítá 30 % a k částce nad třetí redukční hranicí se nepřihlíží.
5. V roce 2016 činí první redukční hranice 901 Kč, druhá redukční hranice 1 351 Kč a třetí redukční hranice je 2 701 Kč.
6. Denní dávka se stanoví sazbou 70 % z denního vyměřovacího základu.
7. Peněžítá pomoc v mateřství se poskytuje po dobu 28 týdnů. V případě žen, které porodily více dětí současně a starají se alespoň o dvě z nich, se peněžítá pomoc v mateřství poskytuje po dobu 37 týdnů.

B.

Pro hodnocení požadované úrovně peněžité pomoci se postupuje podle článku 65, odstavec 6 bod a). V České republice je účast zaměstnanců na nemocenském pojištění povinná a tito zaměstnanci jsou nemocensky zabezpečeni. Pojištění osob samostatně výdělečně činných je dobrovolné.

C. Průměrná hrubá mzda kvalifikovaného dělníka v roce 2015 činila 25 932 Kč.

Hlava V.

Údaje k 1. 1. 2016

D. – G. Výpočet podílu pro hodnocení úrovně peněžité pomoci v mateřství

- Používá se hrubá mzda kvalifikovaného dělníka v roce 2015, tj. 25 932 Kč.
- **Čistá mzda** (poplatníka) činí **19 938 Kč**.
- Denní vyměřovací základ pro výpočet peněžité pomoci v mateřství (DVZ) je podíl roční mzdy a počtu dnů v roce: $25\,932\text{ Kč} \times 12 / 365 = 852,56\text{ Kč}$.
- **Denní vyměřovací základ** se redukuje
DVZ od 1. dne: $852,56 \times 100\% = \mathbf{853\text{ Kč}}$.
- **Denní dávka** peněžité pomoci v mateřství od 1. dne: $70\% \times 853 = \mathbf{598\text{ Kč}}$.
- **Měsíční výše peněžité pomoci v mateřství:** $30 \times 598 = \mathbf{17\,940\text{ Kč}}$.
- **Podíl příjmu** po pojistné události (peněžítá pomoc v mateřství) k příjmům před pojistnou událostí (čistá mzda): $17\,940 / 19\,938 = \mathbf{90,0\%}$.

Mzda v Kč měsíčně		Výše peněžité pomoci v mateřství v Kč měsíčně	Podíl PPM / mzda v %	
hrubá	čistá		hrubá	čistá
25 932	19 938	17 940	69,2	90,0

Evropský zákoník sociálního zabezpečení požaduje podíl příjmů peněžité pomoci v mateřství k předchozím příjmům pojištěnce 45 %. **ČR plní požadovanou úroveň peněžité dávky v mateřství k hrubé i k čisté mzdě.**

Článek 51

Peněžítá pomoc v mateřství náleží zaměstnankyni, jestliže byla v posledních dvou letech před nástupem na tuto dávku účastna alespoň 270 dnů nemocenského pojištění a její pracovní poměr nebo ochranná lhůta po skončení pracovního poměru trvá. Ochranná lhůta po skončení pracovního poměru činí maximálně 180 dní.

Do potřebné doby těchto 270 dnů pojištění se také započítává:

- doba studia na střední, vyšší odborné nebo vysoké škole nebo na konzervatoři považovaná za soustavnou přípravu na budoucí povolání pro účely důchodového pojištění, jestliže studium bylo úspěšně ukončeno,
- doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, pokud byl tento důchod odňat a po odnětí tohoto důchodu vznikla, popřípadě dále trvala pojištěná činnost.

Je-li uplatňován nárok na peněžitou pomoc v mateřství z nemocenského pojištění, v němž není splněna podmínka 270 dnů účasti na nemocenském pojištění, započtou se pro splnění této podmínky doby účasti na pojištění z předchozích pojištění v období dvou let před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství. Překrývající se doby účasti na pojištění lze započítat jen jednou. Je-li zároveň uplatněn nárok na peněžitou pomoc v mateřství z jednoho nebo více pojištění, ve kterých je splněna podmínka účasti 270 dnů na nemocenském pojištění, a z pojištění, v němž není splněna tato podmínka, započtou se pro splnění této podmínky pojištění, v němž tato podmínka splněna nebyla, jen ty dny v období dvou let před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství, v nichž trvala účast na pojištění v 270 dnech souběžně v takovém počtu pojištění, z nichž je nárok na peněžitou pomoc v mateřství uplatňován. Není-li podmínka účasti na pojištění splněna ve více pojištěních, započtou se pro splnění této podmínky doby účasti na pojištění v období dvou let před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství jen u toho pojištění, v němž je nejvyšší denní vyměřovací základ.

Článek 52

Pojištěnka, která porodila, nesmí mít nárok na výplatu peněžitě pomoci v mateřství kratší než 14 týdnů a výplata nesmí skončit před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

Pojištěnka/pojištěnec nemá nárok na výplatu peněžitě pomoci v mateřství za dobu, po kterou:

- vykonává v pojištěné činnosti, ze které tato dávka náleží, práci nebo osobně vykonává samostatnou výdělečnou činnost,
- jí náleží podle zvláštních právních předpisů ze zaměstnání, z něhož tato dávka náleží, nadále započitatelný příjem.

Peněžitá pomoc v mateřství se nevyplácí:

- matce dítěte za dobu, po kterou má na základě dohody s otcem dítěte nebo manželem matky, že převezme péči o dítě, nárok na peněžitou pomoc v mateřství uvedený pojištěnec, s nímž matka dítěte uzavřela tuto dohodu; v takovém případě se peněžitá pomoc v mateřství již nevyplácí matce dítěte, ale jejímu manželovi nebo otci dítěte. K takové dohodě však nemůže dojít dříve, než po uplynutí 6 týdnů od porodu.
- pojištěnci za dobu, po kterou dítě bylo ze zdravotních důvodů převzato do ústavní péče zdravotnického zařízení a pojištěnec v této době vykonává v pojištěné činnosti, ze které je peněžitá pomoc v mateřství poskytována, práci nebo samostatnou výdělečnou činnost,
- pojištěnci za dobu, po kterou nemůže nebo nesmí o dítě pečovat pro závažné dlouhodobé onemocnění, pro které byl uznán dočasně práce neschopným, a dítě bylo z tohoto důvodu v péči jiné fyzické osoby nebo právnické osoby,
- za dobu, po kterou pojištěnka nepečuje o narozené dítě, a dítě bylo z tohoto důvodu svěřeno do péče nahrazující péči rodičů nebo do ústavní péče,
- pojištěnci za dobu, po kterou dítě bylo v ústavní péči z jiných než zdravotních důvodů na straně dítěte nebo pojištěnce.

ČÁST IX – INVALIDNÍ DŮCHOD

Článek 53 a 54

Krytou sociální událostí je invalidita třetího stupně podle § 39 zákona o důchodovém pojištění. Pojištěnec je invalidní ve třetím stupni, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 70 %⁷.

Procentní míru poklesu pracovní schopnosti, náležitosti posudku o invaliditě a posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity stanoví vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb.

Článek 55

A.

Česká republika se odvolává na písm. a).

B.

Odkazujeme na výklad čl. 27; okruh chráněných osob je shodný.

C.

A. Počet chráněných zaměstnanců:	
a) zaměstnanci důchodově pojištění:	4 348 261 osob
b) OSVČ důchodově pojištěné:	677 359 osob
B. Celkový počet zaměstnanců	4 348 261 osob
C. 100 %	

Článek 56

Česká republika odkazuje na článek 65.

Hlava I

Údaje k 1. 1. 2016

Dávkou je opakující se platba vypočtená podle stejných pravidel jako starobní důchod (viz výklad k čl. 26).

A.

Pravidla pro výpočet invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně

Důchod se skládá ze dvou složek:

Základní výměra: 2 440 Kč měsíčně (9 % průměrné hrubé mzdy).

Procentní výměra: závisí na výši výdělku zjištěném v rozhodném období před vznikem nároku na invalidní důchod a počtu let pojištění. Pro invalidní důchod přiznaný pro invaliditu třetího stupně činí 1,5 % z výpočtového základu za každý celý rok pojištění. Výpočtový základ se stanoví podle průměru z indexovaných hrubých výdělků (výdělky se indexují v relaci k růstu

⁷ ČR poskytuje rovněž invalidní důchody pro invaliditu prvního a druhého stupně v případech, kdy je pracovní schopnost pojištěnce v určitém rozsahu zachována a umožňuje další výdělečnou činnost. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně; při poklesu nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, se jedná o invaliditu druhého stupně. Invalidní důchody pro invaliditu prvního a druhého stupně nejsou krytou událostí a dávkou ve smyslu čl. 54 a 56 Zákoníku.

průměrných mezd v národním hospodářství) za rozhodné období, tj. zpravidla od roku 1986 do roku předcházejícího roku přiznání důchodu. Pro stanovení výpočtového základu se tento průměr („osobní vyměřovací základ“) redukuje tak, že z částky do první redukční hranice se počítá 100 %, mezi první a druhou redukční hranicí se započte 26 % a k částce nad druhou redukční hranicí se nepřihlíží.

V roce 2016 činí první redukční hranice 11 883 Kč a druhá 108 024 Kč.

B.

Pro hodnocení požadované úrovně invalidního důchodu se postupuje podle článku 65 odstavec 6 bod a). V ČR je důchodově zabezpečeno ekonomicky aktivní obyvatelstvo.

C. V roce 2015 byla průměrná hrubá mzda kvalifikovaného dělníka 25 932 Kč (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha).

V ČR se pro výši invalidních důchodů do doby pojištění započítává i dopočtená doba ode dne vzniku nároku na invalidní důchod do důchodového věku, proto je možné pro výši důchodu počítat s 30 lety pojištění.

Hlava II

Údaje k 1. 1. 2016

D. – G. Výpočet podílu pro hodnocení výše invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně

- Používá se hrubá mzda kvalifikovaného dělníka (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha) v roce 2015, tj. 25 932 Kč.
- **Čistá mzda** (po uplatnění slev na poplatníka a dvě děti) činí **22 372 Kč**.
- Osobní vyměřovací základ (25 932) se redukuje:
 $11\,883 + (25\,932 - 11\,883) \times 26\% = 15\,536$ Kč.
- **Procentní výměra** za třicet let pojištění: $30 \times 1,5\% \times 15\,536 = 6\,992$ Kč.
- **Výše invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně:**
základní výměra a procentní výměra $2\,440 + 6\,992 = 9\,432$ Kč.
- **Přídavky na dvě děti** - náleží ve výši 1 220 (2 x 610 Kč).
- **Podíl příjmů** po pojistné události (invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a přídavky na dvě děti) k příjmům před pojistnou událostí (čistá mzda a přídavky na dvě děti):
 $10\,652 / 23\,592 = 45,2\%$.

Mzda v Kč měsíčně		Přídavky na 2 děti v Kč	Invalidní důchod v Kč	Podíl důchod / mzda *)	
hrubá	čistá			hrubá	čistá
25 932	22 372	1 220	9 432	39,2	45,2

*) invalidní důchod i mzda včetně přídavků na 2 děti

Evropský zákoník sociálního zabezpečení požaduje podíl příjmů invalidního důchodu k předchozím příjmům pojištěnce ve výši 40 %. **ČR plní požadovanou úroveň invalidního důchodu k čisté mzdě.**

Hlava VI

1. Viz odpověď v části III., článek 28, Hlava VI.
2. Indexy jsou uvedeny v části III., článek 28, Hlava VI.
- 3.

B. rok	Průměrný invalidní důchod ¹⁾		Invalidní důchod standardního příjemce ²⁾	
	abs. v Kč	index v %	abs. v Kč	index v %
2011	10 006	-	8 955	-
2012	10 163	101,6	8 792	98,2
2013	10 257	100,9	9 015	102,5
2014	10 274	100,2	8 992	99,7
2015	10 434	101,6	9 253	102,9
2016	10 422 ³⁾	99,9 ³⁾	9 432	101,9
2011-2015	-	104,3	-	103,3

¹⁾ Důchod pro invaliditu 3. stupně, vyplácený samostatně (bez současně vypláceného pozůstalostního důchodu), bez přídavků na děti.

²⁾ Důchod pro invaliditu 3. stupně bez přídavků na děti.

³⁾ Údaj za 1. čtvrtletí 2016.

Článek 57

Dávka je zajištěna chráněným osobám za podmínky získání potřebné doby pojištění. Potřebná doba pojištění se nevyžaduje, vznikla-li invalidita následkem pracovního úrazu. Na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně má nárok též osoba, která dosáhla aspoň 18 let věku, má trvalý pobyt na území České republiky a je invalidní pro invaliditu třetího stupně, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu. Potřebná doba pojištění u ostatních invalidních osob je odstupňována podle věku dosaženého k datu invalidity, a to do 20 let a od 20 let do 38 let. Do 20 let činí méně než jeden rok, od 20 let do 28 let je stanovena v rozsahu jednoho roku až čtyř let a od 28 let činí pět let a zjišťuje se v posledních deseti letech před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků.

Článek 58

Invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně náleží po celou dobu trvání invalidity, a to až do dosažení věku 65 let nebo důchodového věku, je-li vyšší než 65 let. Dnem dosažení tohoto věku nárok na invalidní důchod zaniká a vznikne nárok na starobní důchod ve stejné výši jako dosud náležející invalidní důchod. Poživatel tohoto starobního důchodu má však možnost požádat o stanovení výše starobního důchodu výpočtem podle obecných pravidel.

Pokud jde o čl. 68, využívají se následující písmena:

- a) vznikla-li invalidita před dosažením věku 18 let, a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu, důchod se nevyplácí, pokud jeho poživatel nemá trvalý pobyt na území ČR.

- c) invalidní důchod se nevyplácí po dobu poskytování nemocenského přiznaného před vznikem nároku na důchod.
- d) zjistí-li se, že nárok na důchod nebo na jeho výplatu zanikl, důchod se odejme nebo se jeho výplata zastaví. Byl-li přiznán nebo je vyplácen ve vyšší částce, než v jaké náleží, nebo byl přiznán nebo je vyplácen neprávem, důchod se sníží nebo odejme, jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které byl vyplácen. Byl-li důchod přiznán v nižší částce, než v jaké náleží, nebo neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, nejvýše však pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení.
- e) pokud invalidita vznikla následkem úmyslného poškození zdraví, které si pojištěnec způsobil nebo nechal způsobit, nebo poškození zdraví pojištěnce, které vzniklo jako následek jeho úmyslného trestného činu, nezapočítává se pro výši invalidního důchodu dopočtená doba, tj. doba ode dne vzniku nároku na invalidní důchod do dosažení důchodového věku; u žen se přitom bere v úvahu důchodový věk stanovený pro ženy, které nevychovaly žádné dítě, a u mužů se bere v úvahu věk stanovený pro ženy stejného data narození, které nevychovaly žádné dítě.
- f) výplata invalidního důchodu může být zastavena, jestliže se poživatel důchodu nepodrobil vyšetření zdravotního stavu.

ČÁST X – POZŮSTALOSTNÍ DŮCHODY

Článek 59 a 60

Krytou sociální událostí je ztráta existenčních prostředků v důsledku úmrtí manžela (manželky) a v případě dítěte jednoho nebo obou rodičů; nárok není podmíněn tím, že pozůstalá osoba není schopna se o sebe postarat. Možnost uvedená v odst. 2 se nevyužívá, pozůstalostní dávky se nekrátí ani neodnímají pro souběh s příjmem z výdělečné činnosti. Podmínky nároku upravuje Část čtvrtá, Hlava 4 a 5 zákona o důchodovém pojištění.

Článek 61

A.
Česká republika se odvolává na písm. a); viz též výklad k čl. 27.

B.
Chráněnými osobami jsou pozůstalí (vdova/vdovec, nezaopatřené dítě) po osobách, které byly poživateli starobního, invalidního důchodu nebo ke dni smrti splnily podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřely následkem pracovního úrazu.

V případě sirotků je podmínka získání potřebné doby pojištění zemřelým rodičem pro nárok na invalidní důchod zmírněna tak, že pro nárok na sirotčí důchod postačí, když zemřelý rodič získal aspoň polovinu této doby.

C. Údaje k 1. 1. 2016

A. Počet chráněných zaměstnanců:	4 348 261 osob
Počet chráněných osob samostatně výdělečně činných:	677 359 osob
B. Celkový počet zaměstnanců:	4 348 261 osob
C. 100 %	

Článek 62

A.
Dávkou je pravidelná platba vypočtená v souladu s článkem 61 písm. a) podle článku 65.

Hlava I

Údaje k 1. 1. 2016

A.
Pravidla pro výpočet vdovského (vdoveckého) důchodu

Důchod se skládá ze dvou složek:

Základní výměra: činí 2 440 Kč měsíčně (9 % průměrné hrubé mzdy).

Procentní výměra: závisí na výši výdělku a počtu let pojištění zemřelého.

Procentní výměra:

- pro **vdovský (vdovecký) důchod** činí 50 % procentní výměry invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně nebo starobního důchodu, na který měl nebo by měl zemřelý nárok (viz starobní nebo invalidní důchod).

- pro **sirotčí** důchod činí po každém rodiči 40 % procentní výměry invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně nebo starobního důchodu na který měl nebo by měl zemřelý nárok (viz starobní nebo invalidní důchod).

B.

Pro hodnocení požadované úrovně pozůstalostních důchodů se postupuje podle článku 65 odstavce 6 bod a).

C.

Průměrná hrubá měsíční mzda kvalifikovaného dělníka v roce 2015 činila 25 932 Kč.

Hlava IV

Údaje k 1. 1. 2015

D. – G. Výpočet podílu pro hodnocení výše pozůstalostních důchodů

- Používá se hrubá mzda kvalifikovaného dělníka (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha) v roce 2015, tj. 25 932 Kč.
- **Čistá mzda** po uplatnění slev za poplatníka a dvě děti činí **22 372 Kč**.
- Osobní vyměřovací základ (25 932 Kč) se redukuje
 $11\,883 + (25\,932 - 11\,883) \times 26\% = 15\,536$ Kč.
- Procentní výměra starobního (invalidního) důchodu zemřelého za třicet let pojištění činí: $30 \times 1,5\% \times 15\,536 = 6\,992$ Kč.
- Procentní výměra vdovského důchodu: $50\% \text{ z } 6\,992 \text{ Kč} = 3\,496$ Kč.
- **Výše vdovského (vdoveckého) důchodu:** základní výměra a procentní výměra
 $2\,440 + 3\,496 = 5\,936$ Kč.
- Procentní výměra sirotčího důchodu: $40\% \text{ z } 6\,992 \text{ Kč} = 2\,797$ Kč.
- **Výše sirotčího důchodu:** základní výměra a procentní výměra
 $2\,440 + 2\,797 = 5\,237$ Kč.
- Vdovský důchod a dva sirotčí důchody
 $5\,936 \text{ Kč} + 2 \times 5\,237 \text{ Kč} = 16\,410$ Kč.
- **Přídavky na dvě děti** - náleží ve výši 1 220 (2 x 610 Kč).
- **Podíl příjmu** po pojistné události (pozůstalostní důchody a přídavky na dvě děti) k příjmům před pojistnou událostí (čistá mzda a přídavky na dvě děti):
 $17\,630 / 23\,592 = 74,7\%$.

Mzda Kč měsíčně		Přídavky na 2 děti v Kč	Pozůstalostní důchody v Kč	Podíl důchody / mzda *)	
hrubá	čistá			hrubá	čistá
25 932	22 372	1 220	16 410	64,9	74,7

*) Včetně přídavků na děti (na každé dítě ve výši 610 Kč).

Evropský zákoník sociálního zabezpečení požaduje podíl příjmů pozůstalostních důchodů k předchozím příjmům pojištěnce ve výši 40 %. **ČR plní požadovanou úroveň pozůstalostních důchodů k hrubé i k čisté mzdě.**

Hlava VI

1. Viz odpověď v části III, článek 28, Hlava VI.
2. Indexy jsou uvedeny v části III, článek 28, Hlava VI.
- 3.

Rok	Průměrný vdovský a vdovecký důchod		Průměrný sirotčí důchod		Pozůstalostní důchod standardního příjemce ¹⁾	
	abs. v Kč	index v %	abs. v Kč	index v %	abs. v Kč	index v %
2011	6 801		5 397	-	15 433	-
2012	6 926	101,8	5 525	102,4	15 289	99,1
2013	7 032	101,5	5 639	102,1	15 681	102,6
2014	7 075	100,6	5 685	100,8	15 668	99,9
2015	7 222	102,1	5 827	102,5	16 111	102,8
2016	7 265 ²⁾	100,6 ²⁾	5 875 ²⁾	100,8 ²⁾	16 410	101,9
2011-2015	-	106,8	-	108,0	-	104,4

¹⁾ Vdovský a dva sirotčí důchody.

²⁾ Údaje za 1. čtvrtletí 2016.

Článek 63

Pozůstalostní důchod náleží chráněné osobě, jejíž manžel (manželka), byl poživitelem invalidního důchodu nebo starobního důchodu nebo by splnil ke dni smrti podmínky pro jejich přiznání anebo zemřel následkem pracovního úrazu.

Sirotčí důchod náleží, pokud zemřelý rodič dítěte byl poživitelem invalidního důchodu nebo starobního důchodu nebo by ke dni smrti splnil podmínky pro přiznání starobního důchodu či ke dni smrti získal aspoň polovinu potřebné doby pro vznik nároku na invalidní důchod anebo zemřel následkem pracovního úrazu.

Jedná se o odvozené dávky důchodového pojištění – viz výklad k čl. 29 a čl. 57. Vnitrostátní úprava nevyužívá odst. 3, 4 a 5.

Článek 64

Vdovský a vdovecký důchod náleží jeden rok po úmrtí manžela (manželky), poté jen v případech, kdy pozůstalá osoba:

- a) pečuje o nezaopatřené dítě,
- b) pečuje o dítě, které je závislé na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost),
- c) pečuje o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ní žije v domácnosti a je závislý na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost),
- d) je invalidní ve třetím stupni, nebo
- e) dosáhla věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk stanovený pro muže stejného data narození, nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

Podmínkou nároku na sirotčí důchod je nezaopatřenost dítěte. Nezaopatřenost definuje zákon o důchodovém pojištění v § 20 odst. 3 a uznává ji po dobu do skončení povinné školní

docházky, a poté (za splnění dalších podmínek) nejvýše do dosažení 26 let věku. Nárok na vdovský nebo vdovecký důchod zaniká uzavřením nového manželství. Nárok na sirotčí důchod zaniká osvojením.

K článku 68 uvádíme:

d) Zjistí-li se, že nárok na důchod nebo jeho výplatu zanikl nebo důchod byl přiznán nebo je vyplácen ve vyšší částce, než v jaké náleží nebo byl přiznán nebo je vyplácen neprávem, důchod se sníží nebo odejme, jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které byl vyplácen. Byl-li důchod přiznán v nižší částce, než v jaké náleží, nebo neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, nejvýše však pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení.

e) Nárok na vdovský důchod nebo vdovecký důchod zaniká dnem právní moci rozhodnutí soudu o tom, že vdova nebo vdovec úmyslně způsobili smrt manžela jako pachatelé, spolupachatelé nebo účastníci trestného činu. To platí obdobně pro nárok na sirotčí důchod.

Appendix XX

Conclusions of the Committee of Experts

1. Part II. (Medical care), Article 10(3) of the Code red in conjunction with Article 70 and 71

Noting that the EC recommendation to achieve a fiscal adjustment of 0,5 per cent of GDP in 2016 should be largely fulfilled by improving the cost-effectiveness and governance of the health care sector, the Committee would like the Government to explain the indicators used to measure the quality and effectiveness of the medical care inside and outside hospitals, including care provided by general practitioners, in terms of maintaining, restoring or improving the health of the population (Article 10 of the Code).

Otázky kvality zdravotní péče jsou na úrovni právních předpisů upraveny zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách (§ 98 - 106) a vyhláškou č. 102/2012 Sb., o hodnocení kvality a bezpečí lůžkové zdravotní péče. Uvedený zákon upravuje zejména předpoklady, které musí splnit osoba, která bude hodnocení provádět. Oprávnění k této činnosti uděluje Ministerstvo zdravotnictví. Zmíněná vyhláška č. 102/2012 stanoví minimální hodnotící standardy, pro které určuje konkrétní ukazatele a způsob jejich tvorby a sledování. Hodnotící standardy a ukazatele používané k jejich měření jsou následující:

1. Minimální hodnotící standardy řízení kvality a bezpečí

1.1 Standard zavedení programu zvyšování kvality a bezpečí

Standard je splněn, jestliže

- a) Je zaveden program zvyšování kvality a bezpečí pro celé zdravotnické zařízení a tento program je pravidelně aktualizován
- b) Jsou určeny osoby odpovědné za plnění programu zvyšování kvality a bezpečí
- c) Zásady a činnosti vedoucí ke zvyšování kvality a bezpečí jsou zahrnuty v provozních postupech zavedených do praxe, které jsou nejméně jednou ročně aktualizovány
- d) Osoby podílející se na poskytování lůžkové zdravotní péče jsou aktivně zapojeny do programu zvyšování kvality a bezpečí.

1.2 Standard sledování a vyhodnocování nežádoucích událostí

Standard je splněn, jestliže

- a) Je zavedena evidence nežádoucích událostí, a to minimálně neočekávaného zhoršení klinického stavu pacienta, majícího za následek trvalé tělesné poškození nebo úmrtí pacienta, výskytu nemocničních nákaz, pádů, proleženin, událostí spojených s podáváním nebo přípravou léčiv a událostí spojených s léčebným nebo diagnostickým výkonem
- b) Je prováděno vyhodnocování jednotlivých nežádoucích událostí, včetně zjišťování jejich příčin
- c) Jsou vyhodnocovány časové trendy počtů nežádoucích událostí
- d) Jsou přijímána preventivní opatření k předcházení nežádoucím událostem.

1.3 Standard sledování spokojenosti pacientů

Standard je splněn, jestliže je

- a) Sledována spokojenost pacientů minimálně s podmínkami pobytu ve zdravotnickém zařízení včetně stravování, přístupem zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků k pacientům a poskytováním informací pacientům o jejich zdravotním stavu a diagnostických, léčebných a ošetrovatelských výkonech

- b) Prováděno vyhodnocování spokojenosti pacientů a jsou přijímána opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

1.4 Standard sledování a vyhodnocování stížností a podnětů týkajících se lůžkové zdravotní péče

Standard je plněn, jestliže

- a) Je vedena evidence všech stížností a podnětů pacientů a dalších osob podaných v souvislosti s lůžkovou zdravotní péčí včetně způsobu jejich vyřízení
- b) Je prováděno vyhodnocování stížností a podnětů včetně zjišťování jejich příčin
- c) Jsou přijímána opatření k odstranění zjištěných nedostatků a potřebná preventivní opatření.

1.5 Standard využívání doporučených diagnostických, léčebných a ošetrovatelských postupů

Cílem standardu je zajistit využívání diagnostických, léčebných a ošetrovatelských postupů doporučených odbornými a profesními organizacemi zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků ve zdravotnictví.

1.5.1 Ukazatele kvality a bezpečí pro splnění standardu

Standard je plněn, jestliže

- a) Poskytovatel lůžkové zdravotní péče využívá diagnostické, léčebné a ošetrovatelské postupy doporučené odbornými a profesními organizacemi zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků ve zdravotnictví a
- b) Jsou vypracovány interní diagnostické, léčebné a ošetrovatelské postupy při péči o pacienty se smyslovým nebo tělesným postižením.

2. Minimální hodnotící standardy péče o pacienty

2.1 Standard dodržování práv pacientů a osob pacientům blízkých

Cílem standardu je dodržování práv pacientů a osob pacientům blízkých při poskytování lůžkové zdravotní péče.

2.1.1 Ukazatel kvality a bezpečí pro splnění standardů

Standard je plněn, jestliže je prováděno sledování a vyhodnocování dodržování práv pacientů a osob pacientům blízkých a jsou přijímána opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

2.2 Standard stanovení interních pravidel vedení zdravotnické dokumentace

Cílem standardu je vedení zdravotnické dokumentace, nakládání s touto dokumentací a nahlížení do ní v návaznosti na konkrétní podmínky poskytování lůžkové zdravotní péče a na organizační strukturu zdravotnického zařízení.

2.2.1 Ukazatele kvality a bezpečí pro splnění standardu

Standard je splněn, jestliže jsou stanoveny a dodržovány

- a) Zásady vedení zdravotnické dokumentace v návaznosti na konkrétní podmínky poskytování lůžkové zdravotnické péče a organizační strukturu zdravotnického zařízení
- b) Zásady pro zajištění nahlížení do zdravotnické dokumentace v návaznosti na konkrétní podmínky poskytování lůžkové zdravotní péče
- c) Postupy při ukládání zdravotnické dokumentace a její ochraně před zneužitím, ztrátou a poškozením.

2.3 Standard zajištění konzultačních služeb

Cílem standardu je zajištění konzultačních služeb pro zdravotnické pracovníky při poskytování lůžkové zdravotní péče.

2.3.1 Ukazatel kvality a bezpečí pro splnění standardu

Standard je plněn, jestliže jsou zajištěny konzultační služby pro další obory potřebné pro diagnostickou a léčebnou péči v individuálních případech, kdy to vyžaduje zdravotní stav pacienta.

2.4 Standard bezpečného zacházení s léčivými přípravky a zdravotnickými prostředky

Ukazatele kvality a bezpečí pro splnění standardu

Standard je plněn, jestliže jsou stanoveny, dodržovány a vyhodnocovány

- a) Interní postupy při objednávání, příjmu, skladování, předepisování, úpravě a podávání léčivých přípravků a odstraňování (likvidaci) nepoužitelných léčivých přípravků, včetně dokumentace jednotlivých postupů a jejich kontroly
- b) Interní postupy při objednávání, příjmu, skladování, předepisování a používání zdravotnických prostředků a odstraňování (likvidaci) nepoužitelných zdravotnických prostředků, včetně dokumentace jednotlivých postupů a jejich kontroly
- c) Interní postupy při používání neregistrovaných léčivých přípravků
- d) Interní postupy hlášení nežádoucích účinků léčivých přípravků a nežádoucích příhod a vedlejších účinků zdravotnických prostředků
- e) Oprávnění a povinnosti zaměstnanců při vykonávání činností uvedených v písmenech a) – d).

2.5 Standard kvality stravování pacientů

Ukazatele kvality a bezpečí pro splnění standardu

Standard je splněn, jestliže je

- a) Stanoven postup organizace nutriční péče
- b) Zpracován systém diet.

2.6 Standard zajištění léčebně rehabilitační péče

Ukazatele kvality a bezpečí pro splnění standardu

Standard je splněn, jestliže

- a) Je zpracován plán léčebně rehabilitační péče a jejího vyhodnocování v návaznosti na poskytovanou lůžkovou zdravotní péči
- b) Pacienti a zdravotničtí pracovníci jsou s plánem léčebně rehabilitační péče a jejího vyhodnocování seznámeni v potřebném rozsahu.

2.7. Standard podpory zdraví a prevence nemocí

Ukazatele kvality a bezpečí pro splnění standardu

Standard je splněn, jestliže

- a) Je zpracován plán činností zaměřených na základní oblasti podpory zdraví, prevenci nemocí, zejména v závislosti na tabáku, alkoholu a jiných návykových látkách a na psychologickou podporu
- b) Pacienti a zaměstnanci mají ve zdravotnickém zařízení přístup k informacím o faktorech ovlivňujících zdraví.

2.8 Standard kontinuity zdravotní péče

Ukazatele kvality a bezpečí pro splnění standardu

Standard je splněn, jestliže

- a) Jsou stanoveny postupy pro předávání pacientů mezi zaměstnanci v navazujících pracovních směnách na pracovišti, pro předávání pacientů mezi pracovišti zdravotnického zařízení, pro předávání pacientů do jiného zdravotnického zařízení a pro propouštění pacientů ze zdravotnického zařízení, včetně zajištění navazující ambulantní zdravotní péče
- b) Je stanoven postup pro spolupráci s dalšími poskytovateli zdravotnických služeb a případně též s poskytovateli sociálních služeb.

2.9 Standard identifikace pacientů

Ukazatel kvality a bezpečí pro splnění standardu

Standard je splněn, jestliže je vypracován a dodržován postup pro jednoznačnou nezaměnitelnou identifikaci pacientů.

2.10 Standard zajištění kardiopulmonální péče resuscitace

Ukazatele kvality a bezpečí pro splnění standardu

Standard je plněn, jestliže je

- a) Zpracován a plněn plán každoročního proškolení, včetně přezkoušení zdravotnických pracovníků v kardiopulmonální resuscitaci
- b) Zpracován a plněn plán kontrol vybavení pracovišť léčivými přípravky a zdravotnickými prostředky pro poskytování kardiopulmonální resuscitace, včetně kontrol jejich funkčnosti
- c) Vedena dokumentace o provedení proškolení a přezkoušení zdravotnických pracovníků podle písmene a) a o provedení kontrol podle písmene b).

3. Minimální hodnotící standardy řízení lidských zdrojů

3.1. Standard personální zabezpečení lůžkové zdravotní péče

Ukazatele kvality a bezpečí pro splnění standardu

Standard je splněn, jestliže

- a) Je zpracováno rozdělení pracovních míst v souladu s požadavky na personální zabezpečení lůžkové zdravotní péče a program celoživotního vzdělávání zdravotnických pracovníků
- b) Jsou stanovena pravidla pro zapracování zaměstnanců při jejich zařazení na pracovní místo
- c) Jsou zpracovány popisy pracovních činností jednotlivých zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků v souladu s jejich způsobilostí k výkonu povolání zdravotnického pracovníka nebo jiného odborného pracovníka
- d) Je sledována vyhodnocována spokojenost zaměstnanců s pracovními podmínkami pro plnění jejich pracovních úkolů a jsou přijímána opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

4. Minimální hodnotící standardy zajištění bezpečného prostředí pro pacienty a zaměstnance

4.1 Standard bezpečného prostředí pro pacienty a zaměstnance

Ukazatele kvality a bezpečí pro splnění standardu

Standard je splněn, jestliže je

- a) Zaveden program zajištění bezpečného prostředí pro pacienty a zaměstnance, jehož součástí je zejména identifikace rizikových míst a činností z hlediska bezpečnosti pacientů a zaměstnanců
- b) Stanoven způsob zajištění elektrické energie, pitné vody a medicínálních plynů, a to jak v obvyklém režimu dodávek, tak i při přerušení dodávek.

Pokud jde o efektivitu zdravotní péče, nemocniční péče je v ČR hrazena převážně na základě mezinárodně uznávané metodiky tzv. *diagnosis related group* (dále jen „DRG“). DRG představuje nástroj, který vytváří omezený počet klinicky a ekonomicky homogenních skupin – případů akutní hospitalizace a umožňuje porovnávat relativní náročnost na zdroje u případů zařazených do těchto skupin (rozdělených podle diagnóz či jejich skupin). Kromě financování akutní lůžkové péče je tento systém využíván také jako nástroj pro řízení nemocnic, měření produkce nebo kvality zdravotní péče. V roce 2015 pokračoval v ČR již dříve zahájený projekt DRG Restart, jehož cílem je dále rozvíjet mechanismus úhrad zdravotní péče na základě této metodiky a jeho používání v praxi.

As to what concerns the governance of the healthcare sector, please explain the measures taken to control current expenditures of the sector in a manner which avoids hardship to persons of small means, ensures its long-term financial sustainability and strengthens participatory management of the institutions and service concerned (Article 70 and 71 of the Code).

Jak bylo zmíněno výše, systém veřejného zdravotního pojištění v ČR je založen na vysoké míře solidarity s tím, že všichni pojištěnci mají nárok na stejný rozsah zdravotní péče, která je z tohoto systému hrazena, bez ohledu na výši pojistného, které odvádějí a bez ohledu na délku trvání pojištění. Zároveň platí, že za cca 60 % pojištěnců hradí pojistné na veřejné zdravotní pojištění stát. Jedná se zejména o nezaopatřené děti, poživatele důchodů, osoby na mateřské či rodičovské dovolené, nezaměstnané a další skupiny osob.

Zákon o veřejném zdravotním pojištění stanoví maximální limit doplatků na léčiva nebo potraviny pro zvláštní lékařské účely hrazené z veřejného zdravotního pojištění, které by měl pojištěnec uhradit za kalendářní rok. Jedná se o limit 5 000 Kč ročně. U dětí a osob mladších 18 let a u osob starších 65 let částka činí 2 500 Kč ročně. Pokud částka doplatků, které pojištěnec uhradil v příslušném roce, přesáhne uvedené limity, je zdravotní pojišťovna povinna uhradit pojištěnci částku, o kterou byl limit překročen.

Ohledně celkového hodnocení efektivitu zdravotní péče v ČR uvádíme, že podle nezávislého žebříčku evropských zdravotnických systémů Euro Health Consumer Index 2015 (EHCI) publikovaného institutem Health Consumer Powerhouse byla ČR hodnocena na 13. místě z 35 zkoumaných států. Při očištění skóre od objemu vynaložených finančních prostředků byla ČR hodnocena dokonce na 3. místě mezi zkoumanými státy.

Správu sektoru zdravotnictví zajišťuje Ministerstvo zdravotnictví, veřejné zdravotní pojištění provádí 7 zdravotních pojišťoven, které jsou veřejnoprávními institucemi. Členy jejich samosprávných orgánů jsou zástupci státu, zaměstnavatelů a zaměstnanců, resp. pojištěnců.

2. Part V. (Old-age benefit, Article 26(2). Pension age.

Taking into account the unification of the retirement age for both sexes, the Committee asks the Government to specify what retirement age is fixed for men who have raised the same number of children and what other factors are taken into account in setting lower age of retirement for particular categories of workers. Please indicate the time schedule for the progressive increase of the retirement ages for men and women up to 67 years.

Důchodový věk je stanoven podle ročníku narození a pohlaví, přičemž důchodový věk mužů není diferencován podle počtu vychovaných dětí. Česká republika si je vědoma toho, že nižší důchodový věk žen a jeho diferenciaci podle počtu vychovaných dětí neodpovídá zásadám rovnosti mužů a žen v sociálním zabezpečení, proto dochází k postupnému sjednocování důchodového věku mužů a žen a k postupnému odstranění diferenciaci podle počtu vychovaných dětí. Po sjednocení důchodového věku na 67 letech pro muže i ženy bude jeho zvyšování pokračovat o 2 měsíce za každý rok narození. Postupné zvyšování důchodového věku mužů a žen narozených v letech 1936-1977 až do věku 67 let je zachyceno v níže připojené tabulce.

K dotazu týkajícího se stanovení nižšího důchodového věku pro některé kategorie pracovníků uvádíme, že zaměstnání byla v České republice, resp. bývalém Československu, do 31. prosince 1992 zařazena do různých kategorií. Nárok na starobní důchod v nižším než obecném důchodovém věku vyplýval z řady faktorů (druh zaměstnání, celková doba zaměstnání, popř. zvláštní důvod skončení zaměstnání). Dílčí nároky získané před tímto datem „doznívají“ tak, jak občané postupně dosahují stanoveného sníženého důchodového věku.

Nárok na nižší důchodový věk po 31. prosinci 1992 se vztahuje pouze na horníky se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech; je podmíněn skutečností, že dotyční nastoupili do takového zaměstnání před 1. lednem 1993 a odpracovali příslušný počet směn diferencovaný podle druhu těženého nerostu, popř. dosažení nejvyšší přípustné expozice. V nařízení vlády č. 363/2009 Sb. je snížení důchodového věku pro osoby vykonávající hornické povolání pod zemí upraveno tak, že se od obecného důchodového věku stanoveného podle § 32 zákona o důchodovém pojištění odečte 5 let. Podle schválené novely zákona o důchodovém pojištění se s účinností od 1. října 2016 stanoví důchodový věk o 7 let nižší, než je obecný důchodový věk pro osoby pracující v hornictví ve vybraných povoláních, které mají stálé pracoviště pod zemí v hlubinných dolech, bez ohledu na období, kdy do tohoto povolání poprvé nastoupili před účinností této novely. Pro žádné další kategorie pracovníků není nižší důchodový věk stanoven.

Přehled zvyšování důchodového věku pro pojištěnce narozené v letech 1936-1977

Rok narození	Důchodový věk					
	muži	Ženy s počtem vychovaných dětí				
		0	1	2	3 až 4	5 a více
1936	60r+2m	57r	56r	55r	54r	53r
1937	60r+4m	57r	56r	55r	54r	53r
1938	60r+6m	57r	56r	55r	54r	53r
1939	60r+8m	57r+4m	56r	55r	54r	53r
1940	60r+10m	57r+8m	56r+4m	55r	54r	53r
1941	61r	58r	56r+8m	55r+4m	54r	53r
1942	61r+2m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m	53r
1943	61r+4m	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m	53r+4m
1944	61r+6m	59r	57r+8m	56r+4m	55r	53r+8m
1945	61r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m	54r
1946	61r+10m	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m	54r+4m
1947	62r	60r	58r+8m	57r+4m	56r	54r+8m
1948	62r+2m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m	55r
1949	62r+4m	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m	55r+4m
1950	62r+6m	61r	59r+8m	58r+4m	57r	55r+8m
1951	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m	56r
1952	62r+10m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m	56r+4m
1953	63r	62r	60r+8m	59r+4m	58r	56r+8m
1954	63r+2m	62r+4m	61r	59r+8m	58r+4m	57r
1955	63r+4m	62r+8m	61r+4m	60r	58r+8m	57r+4m
1956	63r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+4m	59r	57r+8m
1957	63r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+4m	58r
1958	63r+10m	63r+10m	62r+8m	61r+2m	59r+8m	58r+4m
1959	64r	64r	63r+2m	61r+8m	60r+2m	58r+8m
1960	64r+2m	64r+2m	63r+8m	62r+2m	60r+8m	59r+2m
1961	64r+4m	64r+4m	64r+2m	62r+8m	61r+2m	59r+8m
1962	64r+6m	64r+6m	64r+6m	63r+2m	61r+8m	60r+2m
1963	64r+8m	64r+8m	64r+8m	63r+8m	62r+2m	60r+8m
1964	64r+10m	64r+10m	64r+10m	64r+2m	62r+8m	61r+2m
1965	65r	65r	65r	64r+8m	63+2mr	61r+8m
1966	65r+2m	65r+2m	65r+2m	65r+2m	63r+8m	62r+2m
1967	65r+4m	65r+4m	65r+4m	65r+4m	64r+2m	62r+8m
1968	65r+6m	65r+6m	65r+6m	65r+6m	64r+8m	63r+2m
1969	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+8m	65r+2m	63r+8m
1970	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+10m	65r+8m	64r+2m
1971	66r	66r	66r	66r	66r	64r+8m
1972	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	66r+2m	65r+2m
1973	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	66r+4m	65r+8m
1974	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+6m	66r+2m
1975	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m	66r+8m
1976	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m	66r+10m
1977	67r	67r	67r	67r	67r	67r

Pozn. r – rok; m - měsíc

3. Article 29(2) of the Code.

As the Code does not permit to establish for the entitlement to a reduced pension an age different from the statutory pension age, the Government is asked to explain how the right to a reduced pension ensured for the persons protected under Part V of the Code who have completed 15 years of contributions at the statutory pension age referred to under Article 26(2) above.

Česká republika s účinností od 1. 1. 2015 opětovně zavedla do zákona o důchodovém pojištění úpravu, na základě které vznikne pojištěnci, který získal alespoň 15 let pojištění nárok na starobní důchod dosažením věku o 5 let vyššího, než je důchodový věk muže stejného data narození. Tato úprava je, podle názoru ČR, v souladu s ustanovením článku 29, neboť Evropský zákoník sociálního zabezpečení umožňuje členským státům poskytovat při nesplnění minimální příspěvkové doby 30 příspěvkových let nebo 30 let zaměstnání namísto snížené dávky (článek 29 odst. 2) dávku podle článku 29 odst. 1, 3 nebo 4 ve vyšším než normálním důchodovém věku (článek 29 odst. 5).

Ve svých předchozích zprávách o plnění Evropského zákoníku sociálního zabezpečení se ČR odvolávala na ustanovení článku 29 odst. 2, který upravuje poskytnutí snížené dávky chráněné osobě, která dříve, než nastala sociální událost, splnila kvalifikační dobu 15 příspěvkových let nebo 15 let zaměstnání. U starobního důchodu, na který vznikne v ČR nárok dosažením vyššího než normálního důchodového věku a získáním minimální potřebné doby pojištění však nedochází ke snížení dávky. Výše důchodu se stanoví stejným způsobem jako u starobního důchodu, na který vznikne nárok při dosažení normálního důchodového věku. Důchod, na který vznikne nárok při získání 15 let pojištění, se skládá z neredukované základní výměry a z procentní výměry, která činí 1,5 % výpočtového základu za každý celý rok pojištění. Nedochází tedy ke snížení dávky z důvodů nižší procentní sazby za jeden rok pojištění, ale dávka je obvykle nižší než průměrný starobní důchod z důvodu nižšího počtu získaných let pojištění.

Zajištění ochrany osob, které nezískají potřebnou dobu pojištění pro poskytnutí starobního důchodu podle článku 29 odst. 1 je tedy upraveno formou vyššího důchodového věku (čl. 29 odst. 5 Evropského zákoníku sociálního zabezpečení), nikoliv formou poskytnutí krácené dávky (článek 29 odst. 2).

Poskytování starobního důchodu při získání kratší doby pojištění a dosažení vyššího důchodového věku je v české právní úpravě zakotveno historicky. Současná právní úprava se vyvinula postupnou modifikací právní úpravy z roku 1948, kdy bylo možné při získání alespoň 20 let pojištění odejít do důchodu v 60 letech. Normální důchodový věk při získání kratší doby pojištění však činil 65 let, byl tedy o 5 let vyšší.

Pro důchodový věk, který je o 5 let vyšší, než je důchodový věk stanovený pro muže stejného data narození, je splněna podmínka, že počet obyvatel, kteří tohoto věku dosáhli, je vyšší než 10 % celkového počtu obyvatel mladších než stanovený věk, ale starších 15 let. V roce 2015 činil tento podíl 20,5 %. Podle posledních dostupných údajů z roku 2014 dosahovala naděje dožití ve zdraví ve věku 65 let (ukazatel HLY) 9,3 roků u žen a 8,5 roku u mužů. Podíly let prožitých ve zdraví po dosažení věku 65 let (47 % u žen a 53 % u mužů) se Česká republika pohybuje nad průměrem zemí EU i nad hodnotami tohoto ukazatele pro některé země (např. Itálie, Finsko, Francie, Německo a Řecko), které mají stanoven důchodový věk vyšší než 65 let. Ukazatel HLY není sledován v členění podle skupin ISCO. V roce 2015 bylo v České republice nezaměstnaných celkem 5 % ekonomicky aktivních osob; ve věkové skupině nad 65

let dosahovala míra nezaměstnanosti pouze 1,1 %. Míra nezaměstnanosti ve věku nad 65 let v členění podle skupin ISCO není publikována z důvodu nízké četnosti vzorku a tím nízké statistické spolehlivosti.

Důchod poskytovaný z důvodu krátké doby pojištění podle výše uvedeného ustanovení pobíralo v dubnu 2016 celkem 9 398 osob, tj. 0,4 % všech starobních důchodců.

4. Part IX (Invalidity benefit), Article 58

The Committee asks the Government to show in concrete examples in which situation it will be more advantageous to the disabled person to have disability pension converted into an old-age pension under the general rules.

5. The Committee asks the Government to include in its next report detailed calculation under Article 65 of the Code showing the amounts of the invalidity pension and the subsequent old-age pension which would receive the standard beneficiary (Article 65(5) of the Code) with prescribed levels of disability.

Krytou sociální událostí je invalidita třetího stupně. Výše invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně pro kvalifikovaného dělníka s průměrnou hrubou mzdou 25 932 Kč v roce 2016 činí 9 432 Kč (bez přídavků na děti). Podrobný postup výpočtu invalidního důchodu je uveden v části IX.

Dosažením věku 65 let, nebo důchodového věku, je-li vyšší, se invalidní důchod automaticky převádí na starobní důchod (§ 61a zákona o důchodovém pojištění). Činí-li invalidní důchod např. 9 432 Kč, je následný starobní důchod přiznán ve stejné výši (v tomto případě činí 47,3 % čisté mzdy kvalifikovaného dělníka).

Pokud poživatel invalidního důchodu dosáhne důchodového věku a splní podmínku potřebné doby pojištění, má možnost podat žádost o starobní důchod podle obecných pravidel. Platí pravidlo, že se příjemci přiznává důchod, který je vyšší (§ 58 zákona o důchodovém pojištění). Jestliže je vypočtený starobní důchod vyšší než vyplácený důchod invalidní, přizná se starobní důchod. V opačném případě invalidní osobě náleží nadále invalidní důchod v původní výši.

Pro nárok i výši starobního důchodu se započítává doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně jako náhradní doba pojištění. Je stanovena ochrana poživatelů invalidního důchodu v tom smyslu, že budoucí starobní nebo invalidní důchod dané osoby nemůže být vypočten z nižšího výpočtového základu, než z jakého byl vyměřen jejich dřívější důchod. Splní-li poživatel invalidního důchodu podmínky pro nárok na starobní důchod podle obecných pravidel a požádá si o něj, **bude mu vyplácen důchod, který je vyšší.**

Nelze však na konkrétních případech uvést, kdy bude vypočtený starobní důchod vyšší než doposud vyplácený důchod invalidní, neboť konkrétní výše důchodů závisí na vývoji řady parametrů, především na způsobu a výši valorizací invalidního důchodu před podáním žádosti o starobní důchod, na vývoji průměrné mzdy v národním hospodářství a na skutečnosti, zda invalidní osoba při pobírání invalidního důchodu pracovala, případně na výši jejich výdělků. Výše důchodů je tedy zcela individuální a není tedy možné vytvořit typové příklady situací.

Lze však konstatovat, že pro příjemce invalidního důchodu bude výhodnější přechod na důchod starobní v tom případě, že bude starobní důchod vyšší.

6. Part XII (Common provisions), Article 68(g). Suspension of sickness and unemployment benefits.

The Committee asks the Government to confirm that, notwithstanding the above explanation, it is indeed the set of sanctions it considers appropriate to impose under Article 68(g) of the Code in cases where the person concerned neglects to make use of the medical or rehabilitation services place at his/her disposal or fails to comply with residence or leave rules during temporary incapacity to work.

Concerning the suspension of sickness and unemployment benefits, the Czech Republic invites the possibility to explain inaccuracies in the Conclusions.

a) Job termination – in general, the employee can be dismissed only when he/she breaches his/her obligation in especially gross manner and the employer cannot be justly expected to employ such employee any further (includes excessive unauthorised absences, repeated positive testing for presence of alcohol in blood or intoxication at work, simulate sickness etc.).

The reason of notice of termination must be factually specified, so that it cannot be confused with another reason. The employment will come to end upon the expiry of the notice period. The notice period shall be at least two month and starts to run on the first day of the calendar month following delivery of the notice and come to end upon the expiry of the last day of the relevant calendar month.

Dismissed person can be registered as a job seeker at the Labour Office regardless the reason of the job termination (Section 25 of the Act No 435/2004 Coll, Employment Act, as amended).

The only obstacles to inclusion in the register have been described in sec. 25 subsec. 8, and cover situations when insured person terminated the employment mediated by Labour Office without any serious reason according to section 52 (g)⁸ or was dismissed from employment mediated by Labour Office in accordance with section or 55(1b)⁹. Thus, there is no connection with temporary incapacity to work, wage compensation, sickness benefits or double punishment, but with the other breaching of labour law obligations of an employee in his/her labour law relationship mediated by Labour Office. This measurement prevents job seekers misuse unemployment services and benefits.

⁸ Notice of Termination Given by the Employer (Dismissal) Section 52

(1) The employer may give notice of termination to an employee only for the following reasons:

(g) if there are reasons on the employee's side due to which the employer could immediately terminate the employment relationship, or if the employee has seriously breached some obligation arising from statutory provisions and relating to work performed by him; in case of ongoing but less serious breaches of some obligation that arises from statutory provisions and relates to the work performed by the employee, this employee may be given notice of termination by his employer provided that in the last six months the employer notified the employee of this possibility in writing (with regard to breach of some obligation that relates to work performed by this employee);

⁹ Section 55 Immediate Termination of an Employment Relationship by the Employer (Instant Dismissal)

Subsec. (1) The employer may immediately terminate an employment relationship only:

(b) if an employee has breached some obligation that arises from the statutory provisions and relates to his work performance in an especially gross manner.

b) Sickness benefit - employer pays a compensatory wage to employee only during first 14 days of the temporary incapacity to work. Sickness benefit from 15th day of the temporary incapacity to work is provided by Czech Social Security Administration without regard to employment, unemployment or reason of job termination.

c) Unemployment benefit – a person during temporary incapacity to work, drawing sickness benefit, cannot be registered as a job seeker and draw unemployment benefit at the same time. As soon as he/she is able to work, can be registered at the Labour Office and services for the unemployed are fully provided.

d) Material need - the benefit system covers also people who are not in labour-law relationship or registered/not registered at the Labour Office as a job seeker.

Kritérii pro posuzování hmotné nouze jsou nedostatek příjmů k zabezpečení živobytí a odůvodněných nákladů na bydlení a nemožnost zvýšit si příjem z důvodu věku, zdravotního stavu nebo jiných vážných důvodů. Splněním těchto podmínek se posuzovaná osoba stane klientem systému pomoci v hmotné nouzi a podle situace příjemcem dávek upravených v zákoně č. 111/2006 Sb., o hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o hmotné nouzi“), a to příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc.

Nedodržování léčebného režimu dočasně práce neschopného zaměstnance není a nikdy nebylo ve výčtu zákonných důvodů, kdy osoba není považována za osobu v hmotné nouzi. Taková osoba nárok na rodinné dávky (dávky sociální podpory) neztrácí a přístup k sociální pomoci ve formě dávek v hmotné nouzi je jí umožněn.

Zákon o hmotné nouzi naopak pamatuje i na osoby, které nesplní zákonné podmínky pro poskytnutí hmotné pomoci (hrozí-li vážná újma na zdraví podle § 2 odst. 3 ve spojení s § 36-37 zákona o hmotné nouzi, příp. v jiných odůvodněných případech v souladu s § 3 odst. 3 zákona o hmotné nouzi).

e) Sanction - it is preventive measure in Czech legal regulation; a person must be aware that misuse of all benefits, failing to comply with rules prescribed for verifying the occurrence, continuance of the contingency or for conduct of the beneficiaries, when a fraudulent claim was made etc., as stated in Article 68 of the Code.

f) Right to appeal in case of refusal of the benefit - judicial decisions concerning dismissal during temporary incapacity to work 21 Cdo 630/2015, 21 Cdo 5126/2014 when the court ruled in favour of employees (Article 70 of the Code).

7. Part XI (Standards to be completed with by periodical payments) Adequacy of social security benefits.

With reference to its previous conclusion on the Code raising similar issues, the Committee of Experts wishes to once again ask the Government to supply more concrete information on the design of the minimum benefits in terms of the conditions of entitlement, effective coverage, number of recipients and amounts payable under each accepted Part of the Code.

ČR nemá ve své právní úpravě zakotven institut minimálního důchodu.

The Committee invites the Government to update and supplement the statistical information in the 2015 technical note in its detailed report, which shall also include for the same time basis (see Article 65(4) of the Code) updated statistics on social security coverage, amount of the reference wage and calculation of the replacement rate of benefits.

8. Adjustments of benefits to the cost of living.

The Committee asks the Government to explain its policy of maintaining the purchasing power of the long-term benefits in payment, as well as giving the pensioners a fair share of the growth of the national economy. Please include in the next detailed report full statistics on the adjustment of benefits under Parts V, IX and X for the period 2011 – 2016 requested in the Report Form on the Code under Title VI of Article 65.

Před rokem 2011 stanovovala zvýšení důchodů vláda nařízením. Při splnění stanovených podmínek musela vláda důchody zvýšit, přičemž zákon pouze stanovil minimální zvýšení, a to na úrovni 100 % růstu indexu spotřebitelských cen a jedné třetiny růstu reálných mezd. K zásadní změně pravidel pro zvyšování důchodů došlo přijetím zákona č. 220/2011 Sb. Nově byl zcela podrobně definován způsob stanovení zvýšení důchodů na základě statistických údajů o vývoji cen a mezd, výši zvýšení podle zákonných pravidel pak od té doby stanovilo Ministerstvo práce a sociálních věcí vyhláškou. Tato nová pravidla byla poprvé použita pro valorizaci v roce 2012.

Zákonná úprava určuje, že pro zvýšení důchodů v pravidelném termínu od ledna se úhrnná výše zvýšení stanoví podle údajů Českého statistického úřadu tak, aby u průměrného starobního důchodu zvýšení činilo částku odpovídající 100 % růstu úhrnného indexu spotřebitelských cen za domácnosti celkem a dále též částku odpovídající jedné třetině růstu reálných mezd. Základní výměry vyplácených důchodů se při zvýšení důchodů v pravidelném termínu zvyšují tak, aby výše základní výměry důchodu činila vždy 9 % průměrné mzdy. Procentní výměry vyplácených důchodů se zvýší o tolik procent, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu odpovídal zvýšení průměrného starobního důchodu stanovenému ve výši součtu růstu cen a jedné třetiny růstu reálné mzdy. V souvislosti s úsporami ve výdajích státního rozpočtu došlo k dočasné úpravě pravidel pro valorizaci důchodů v letech 2013 až 2015 tak, že se při stanovení růstu cen použila jen jedna třetina procentního přírůstku indexu spotřebitelských cen, přičemž zohlednění růstu reálných mezd se neměnilo. Upravená pravidla pro zvyšování důchodů měla nepříznivý vliv na reálnou hodnotu důchodů, proto byla v roce 2014 zrušena a při stanovení růstu cen se opět používá 100 % procentního přírůstku indexu spotřebitelských cen. S cílem posílit reálnou hodnotu důchodů byla dále stanovena mimořádná úprava pravidel pro zvyšování důchodů v lednu 2015 spočívající v tom, že při zachování všech ostatních pravidel zvyšování důchodů zvýšily vyplácené důchody tak, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu činil 1,8 %.

Na základě schválené změny valorizačního mechanismu budou důchody od roku 2017 zvyšovány nařízením vlády, přičemž při zvýšení důchodů v pravidelném termínu se procentní výměry vyplácených důchodů mohou zvýšit až o tolik procent, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu činil 2,7 % jeho výše, pokud by zvýšení vyplácených důchodů odpovídající 100 % růstu úhrnného indexu spotřebitelských cen a jedné třetině růstu reálných mezd bylo nižší.

Přehled valorizace důchodů v letech 2011-2016

Datum zvýšení	1.1. 2011	1.1.2012	1.1. 2013	1.1.2014	1.1.2015	1.1.2016
Zvýšení základní výměry v Kč (částka jednotná pro všechny důchodce)	60	40	60	10	60	40
Zvýšení procentní výměry (částka diferencovaná podle výše důchodu)	3,9%	1,6%	0,9%	0,4%	1,6%	0,0%
Výše základní výměry po zvýšení (v Kč)	2 230	2 270	2 330	2 340	2 400	2 440

Pozn.: v roce 2016 byl důchodcům vyplacen jednorázový příspěvek k důchodu ve výši 1 200 Kč.

Údaje o vývoji průměrných důchodů, průměrné mzdy a spotřebitelských cen jsou uvedeny v Částech V, IX a X, Hlava VI.